

■ VALITSE KOHDE. - VALITSE KOHDE.
VALITSE KOHDE.

BATIIKKIKANKAAT JUU- RISTO JA JÄÄTIKKÖ

HENKILÖKOHTAISISSA TAITEELLISISSA PROSESSISSA

TEKIJÄ/T: Heli Himanen

Koulutusala Kulttuuriala			
Koulutusohjelma Muotoilun koulutusohjelma			
Työn tekijä(t) Heli Himanen			
Työn nimi Batiikkikankaat Juuristo ja Jäätikkö henkilökohtaisessa taiteellisessa prosessissa			
Päiväys	12.04.2015	Sivumäärä/Liitteet	56/53-56
Ohjaaja(t) Kaisa Klemola			
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t)			
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyö keskittyy kertomaan Juuristo ja Jäätikkö-taidekankaiden suunnittelusta ja toteutuksesta. Kankaiden aiheet ovat taiteellisen vuodenaikaproessin tuloksia. Idea lähtee liikkeelle Healt Propeli hankkeessa, jossa suunnitellaan ja valmistetaan vuodenaikateeman sisältävät kuvakortit. Kortit toteutetaan käyttäen akvarellimaalauksiani sekä luomaani runoutta.</p> <p>Tyttöjen talolla järjestetään kuvataidetuokiot, joissa kuvakortit esitetään orientaatiomateriaalina. Tuokioista saadaan osallistujien tuottamaa maalausjälkeä ja tekstiä. Vuodenaikaproessi saa jatkumoa ja vahvistusta ulkopuolisten perehtyessä materiaaliin.</p> <p>Taidekankaiden valmistusmenetelmä on vehnäjäuhobatiikki. Batiikki toimii kuviointi- ja värjäysmenetelmänä. Menetelmä valitaan monipuolisuuden ja toteutustavan perusteella.</p> <p>Prosessiin kuuluu positiivisia kokemuksia taiteellisen työn ideoinnista, suunnittelusta ja työstämisestä konkreettiseen muotoon. Työssä tutustutaan terveydestä ja hyvinvoinnista kertoviin lähdeaineistoihin. Taiteellinen toiminta osoittautuu iloksi ja voimavaraksi. Oman prosessin kuvailu ja taiteen hyvinvointia edistävät vaikutukset esitetään tukemaan kokemusta hyvinvoinnin kasvamisesta.</p>			
<p>Avainsanat</p> <p>taidekangas, prosessi, voimaantuminen, kulttuuri, hyvinvointi, luovuus, vehnäjäuhobatiikki</p>			

Field of Study Culture			
Degree Programme Degree Programme in Design			
Author(s) Heli Himanen			
Title of Thesis Batik fabrics Juuristo and Jäätikkö in personal art process			
Date	12.04.2015	Pages/Appendices	56/53-56
Supervisor(s) Kaisa Klemola			
Client Organisation /Partners			
<p>Abstract</p> <p>The thesis focuses on designing and making of Juuristo and Jäätikkö art textiles . Themes for textiles are a result of my art process concerning seasons. The idea starts in Healt Propeli project when seasonal theme cards are designed and made. Cards are created based on my waterpaintings and poetry.</p> <p>In Kuopio Sentlementti's Tyttöjen talo some art sessions are arranged for the clients. Cards are material for orientation. From the sessions I get material in visual and text form made by the girls. The Season process goes on and gets stronger.</p> <p>Art fabrics are made by batik techniques. Batik is a arawing and dyeing method. The method is chosen because of diversity and execution.</p> <p>The process is a positive experience with art work ideacreation, designing and making in concrete way. Healthy and welfare source materials are studied during the process. Artistic work proved to create happiness and resources. The description of the personal process and the positive effects of art for welfare are presented as factors which support the experience that welfare increases.</p>			
<p>Keywords</p> <p>art fabric, process, empowerment, culture, welfare, creativity, batik</p>			

SISÄLTÖ

1. JOHDANTO	5
2. KUNTOUTUSKESKUS NEURONIN PROJEKTI	8
3. LUOVUUS JA TAITEEN VOIMAANNUTTAMINEN	13
3.1 Voimaantuminen Maailman ihanin tyttö-valokuva projektissa.....	13
3.2 Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia toimintaohjelma	14
3.3 Oma voimaantuminen taideprosessissa.....	16
4. TYTTÖJEN TALO	18
4.1 Tyttöjen talon esittely	18
4.2 Kuvataidetuokiot Tyttöjen talolla	19
5. TAIDETEKSTIILIT	
6. ARVIOINTI.....	49
LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT	52
LIITE 1:KUVAKORTIT	53

1. JOHDANTO

Luovan kirjoittamisen olen löytänyt nuoruudessaani. Tekstillä ilmaiseminen antaa mahdollisuuden käsitellä omia kokemuksia, heittäytyä haaveilemaan tai tuottamaan tarinaa, joka sykehdyttää. Tyyli-la-jeista olen tutustunut runouteen ja novelleihin, joita olen käyttänyt kirjoittaessani. Haluan hyödyntää runoutta yhdistämällä sitä tekstiitaiteen tekemiseen.

Taide on ollut kiinnostuksen kohteeni lapsesta saakka, näkökulmani mukaan taiteen harjoittaminen on taitoa käyttää luovuutta. Maalaaminen ja tekniikoiden yhdisteleminen ovat mielestäni keino tuottaa jotain hienoa. Olen harjoitellut kuvallisen ilmaisun menetelmiä kansalaisopiston kuvataidekoulussa ja keramiikkaryhmissä. Lukio-opinnoissani Lapinlahden lukiossa kuvataidelinjalla ja Savonia-ammattikorkeakoulun muotoilun koulutusohjelmassa. Opinnoissani olen vaiheessa, jossa pohdin miten säilyttäisin luovuuden osaamiseni osana jatkuvaa opintopolkuani. Akvarellimaalaaminen on osoittautunut vahvuudekseni tekstiilimuotoilun opinnoissa. Ilmaisen toisille maalaaten visuaalisia näkemyksiä ja tunnelmia.

Kuvalliselle työskentelylleni löytyi uusi ulottuvuus Resto-Taito 2014 projektissa. Ammatilliseen tietokilpailutapahtumaan kuului kaksi iltatilaisuutta, joihin osallistuivat restonomiopiskelijat ja opettajat ympäri Suomea. Opiskelijoiden iltagaala järjestettiin Fägernäsin kartanon juhlatilassa. Iltagaalaa hallitsi vesiteema. Suunnittelin ja toteutin suuret seinäkankaat liemimaalaten kankaalle. Akvarellimaista jälkeä voi toteuttaa isolle pinnalle ja saada aikaan taidetekstiiliä. Kokemus menetelmästä vahvisti innoitusta jatkaa taiteen luomista kankaalle.

TAVOITTEET JA PROSESSI

Taidekankaiden suunnittelun lähtökohtana ovat Käyttäjälähtöisen muotoilun kurssilla valmistamani kuvakortit. Vuodenaika-aihe sai alkunsa Health Pro-peli hankkeen kuntoutujille suunniteltavasta hyvinvointipelistä. Tehtäväni projektissa oli visualisoida pelin maailmaa. Luonto on osoittautunut voimavaraksi useille kuntoutujille. Ympäristö aktivoi havaitsemaan ja vuorovaikuttamaan sanallisesti. Muistojakin voi nousta mieleen luonnon avulla. Valmistin kortit, jotka koostuvat maalamistani luontoaiheisista kuvista, joista jokaiseen liittyy kirjoittamani runo. Kurssin päätyttyä aihe jäi kytemään mieleeni. Opinnäytetyön aiheen muodostaminen ja valinta oli luontevaa. Halusin jatkaa vuodenaikateeman käsittelyä, sillä koin kuvakorttien valmistuksen inspiroivana. Minua kannustettiin valitsemani tiellä ottaa opinnäytetyöni teemaksi vuodenajat. Haluan käyttää kortteja käyttötarkoituksessaan eli kuvataidetuokiossa, jossa osallistujat saavat inspiroitua tutkimaan vuodenaikoja omastakin näkökulmastaan. Järjestän tuokion Kuopion Sentlementti ry:n Tyttöjen talolla. Tuokio kuuluu opinnäytetyöni suunnitteluprosessiin, haluan havainnoida ulkopuolisten kokemusta korteista ja luonnosta. Haluan omaa näkemystäni tukevia kokemuksia ja olen avoin myös erilaisille näkemyksille. Saan tuokion kautta varmuuden tuntua ajatustyölleni. Kokemus luonnon eheyttävyydestä osallistujien kohdalla tuo lisää kipinää aiheen käsittelyyn.

Opinnäytetyöni päätavoite on valmistaa batiikkitaidekankaat käsittelemäni vuodenaikateeman pohjalta. Teemaa on tarkoitus viedä eteenpäin kuvioden ja maalaten kankaalle. Ilmaisunäky akvarellimaissina, epätasaisina, liukuvina väripintoina. Tarkoitus on päästä esittämään omaa kokemustani vuodenaikateemaa kohtaan. Opinnäytetyössä keskityn taidekankaiden suunnitteluun ja

toteutukseen. Annan tilaa omalle taiteelliselle työskentelylleni. Jäätikkö ja juuristo kankailla haluan välittää toisille kokemustani luonnon voimaannuttavasta vaikutuksesta. Työstämällä eteenpäin itseä eheyttävää aihetta saa mieleen varmuutta ja avoimuutta. Työn lisäarvo on kertoa mahdollisuudesta yhdistää yhteisöllistä toimintaa ja taidetta. Aloitin kuvakorttien suunnittelulla ja valmistuksella Health Propeli hankkeen yhtä kohderyhmää Neuronin kuntoutujia ajatellen. Olin mukana peliprojektissa Käyttäjälähtöisen muotoilun kurssin pohjalta. Koen luovuuden ja voimaantumisen sisältyvän prosessiin, jota jatkan eteenpäin kuvakorttien pohjalta. Käsittelen omaa ja Tyttöjen Talolta saamaani kuvallista aineistoa. Järjestän kuvataidetuokion korttien toimiessa orientaatiomateriaalina Tyttöjen talolla. Tarkoitus on saada vahvistusta omalle vuodenaikaprozessille ja työstetyille ajatuksille. Haluan ulkopuolisten näkökulman vuodenaajoista tulevan esiin opinnäytetyössäni. Taidetekstiilit ovat jatkoa vuodenaikateeman käsittelyyn. Kuviot ja ajatukseni siirtyvät kankaalle, maalausjälki ja vuodenaajat päätyvät batiikkikankaalle.

2 KUNTOUTUSKESKUS NEURONIN PROJEKTI

Päätin lähteä käsittelemään luonto teemaa visuaalisesti ja tuloksena syntyivät akvarellimaalaukset ja runot. Akvarellikuvia maalatessani palasin muistoihini suomalaisesta luonnosta. Metsään, suolle sekä luontoretkille, jotka ovat osoittautuneet elämyksiksi. Runoissa jatkoin kokemuksieni käsittelyä luonnon ja ihmissuhteiden kautta. Kehitin tuottamani materiaalin kuvakorteiksi Healt Propeli projekti ryhmän kannustaessa jatkamaan. (Liite 1.) Kuvakorttien tarkoitus on toimia kuvallisen työskentelyn ja keskustelun välineinä. Suunnitelin järjestäväni yhdessä Neuronin toimintaterapian kanssa kuntoutujille kuvataidetuokion, jonka tavoite olisi piristää kuntoutujien päivää ja tuoda asiakkaan näkökulmaa vuodenaajoista pelin suunnitteluun. Osallisuuteni pelin suunnitteluun lakkasi kurssin päätyttyä. Vuodenaika teema jäi itselleni käytettäväksi.

Inspiraatio taidekankaiden suunnitteluun on käynnistynyt kuvakorttien valmistusprosessin yhteydessä. Luontoon sukeltaminen antoi luovuudelleni tilaisuuden nousta esiin. Aihe syveni henkilökohtaiseen tasoon. Luova toiminta merkitsee minulle itsensä toteuttamista. Koen olevani osaamisalueellani työstäessäni luovuutta maalatun ja kirjoittan. Saan toimia ilman ennakko-odotuksia onnistumisesta ja pystyn syventymään mielessäni pyörivien aiheiden käsittelyyn. Runo antaa tilaa lukijan mielikuvitukselle, sen avulla voi ilmaista useita tunteita samassa tekstissä, joista muodostuu kokonaisuus. Runot ovat inspiroivia.

Kuva 1: Tupasvilla maalaukseni. (Himanen 4.12.2013)

Tupasvilla runo

Sininen tupasvilla: Ystäväni on turkoosi sammal. Täällä on kylmä ja tupsuni on jäänyt pystyyn. Kasvit kuivuvat, on aika alkaa talvilevolle. Täällä ei ole muita kuin me. Lakat tuolla viitoittavat meille

tietä. Runoa pohtiessani matkasin kokemukseeni suosta, jonka monipuolinen kasvillisuus jäi mieleeni. Mielikuvissani siirryin kuvan maisemaan ja pohdin mitä kuvassa voisi tapahtua. Runon asetelma pohjautuu suoraan kuvaan. Tupasvillat kasvavat horisonttiin saakka. Lakkarykelmä kasvaa tupasviltojen vierellä. Lakan lehti vasemmalla ikään kuin viitoittaa tupasvilloille tietä. Luonnossa jokaisella on oma paikkansa, kasveilla kasvuympäristö ja juuristo. Tupasviltojen juuristo kulkee ja leviää ympäristöön, joka on tupasvillalle sopivaa kasvualustaa. Kaikille täytyy olla tilaa, joten lakat kasvavat omalla alueellaan. Ne eivät anna muille kasveille omaa kasvualustansa ja ohjaavat tupasvilloja toiseen suuntaan. Talvi on tulossa ja maa jäätyy. Luonto siirtyy talviaikaan ja eläimet menevät onkaloihin, osa talviunille. Liike vähenee ja hiljaisuus valtaa luonnon.

Kuva 2: Rannalla kaihoa ja sinisyyttä. (Himänen 4.12.2013)

Rannalla runo

Vuodenaika runoissa on havaittavissa yhteyksiä ihmissuhteisiin. Ystävydestä kertoo runo järven rannalla. *Raikas tuuli, pyyhkii läpi järven, heinikon. On aika alkaa levolle, Nojaillaan toisiimme, pysytään yhdessä. Aukealla aavalla olemme ystäviä.* Runon hetki sijoittuu alkutalven viileälle rannalle. Kylmyys koettelee ja kasvit selviävät vuodenajasta tukeutumalla toisiinsa. Haastavassa tilanteessa ystävyys luo turvallisuutta. Runoa kirjoittaessani olen ajatellut läheisyyttä. Tunsin läheisyyden tarpeen tunteen haaveillessani ja halusin muodostaa tunteen sanoiksi, runoksi. Runojen kirjoitusprosessissa olen purkanut omia tuntemuksiani ja niiden näyttäminen toisille on osa omaa voimaantumisen kokemustani. Runojen luominen oli tärkeä vuodenaikateemaprosessini vaihe. Runojen teksti antaa sisällön ja merkityksiä akvarelleille ja taidekankaille.

Kuva 3: Pihlajan lehdet tuulen pyörteissä. (Himanen 16.12.2013)

Pihlaja runo

Irroittaudun, päästän irti. Putoan vain, leijailen ilmavirtoihin. Vaapun; kiikun. Sinkoudun pitkin rantaa, viistän märkää maata. Naps! Vain putosin, tänne tupsahdin. Kainaloon jykevään, haarakkeeseen sopivaan. Runossa yksinäisyys saa onnellisen päätöksen kun yllättäen kohdalle osuu oikea kainalo, johon nojata. Onnistuminen edellyttää irti päästämisen ja vastaantulevan kohtaamisen. Itsenäisyys, yksin oleminen on vapautta, mutta yksinäisyys ja kaipaus kurjuutta. Tunne-elämä on odottamatonta, sitä on hankalaa suunnitella ja ennakoida. Rakkauden kohtaaminen on yllättävää. Osin siinä on ihmissuhteiden toivo.

Kuva 4: Lakkamaalaus ja ajatus ihastumisen tunteesta. (Himanen 4.12.2013)

Lakka runo

Onko syksy, onko kevät? Joku tahvelo saappaallaan potkaisi, minut tainnutti. Oijoi, jooi! Voisin laulaa, laulaa. Suudella sinua pitkin kaulaa. Aivan, aivan. Nyt sen käsitän! En ole koskaan nähnyt mitään yhtä ihanaa! Kuvaa maalatessani ja katsoessani matkasin keväiseen luontoon. Kevät on uusi, pirteä ja jännittävä. Tunsin ihastumisen ja rakastumisen tunteen. Odotan keväältä iloisia asioita. Lakka-aihe jäi mieleeni metsäretkeltä. Marja on kauniin ja mielenkiintoisen näköinen. Suoaihe on puhutellut minua useissa akvarelleissani kuvakorteissa. Ympäristö on erilaista kuin kaupungin lähettyvillä sijaitsevilla metsäalueilla. Ilma on raikas ja äänimaailmaan kuuluu lintujen, puiden ja maan ääntä kävellessä. Runossa haaveilen tulevaisuudesta ja muistan miltä ihastuminen tuntuu.

Kuva 5: Maalaukseni ja Hei hei sieniä! runo. (Himanen 4.12.2013)

Hei hei sieniä!

Hei hei! Sieniä vaan, maassa valkoisenaan. Olkaa vaan, alamme vakoilemaan! Mitä pisteitä niissä on? – Vilkaise tarkemmin, no nyt nään paremmin. Pieniä ristejä, pysytään kaukana. Sen täytyy olla salaliitto. - Metsätähdet uinuu hiljakseen. Katsokaa nyt ne pussaillee!

Maalaus herättää hilpeyttä mielessäni. Kuvittelen tupasviljojen vakoilevan valkokärpässieniä ja ympäristöään. Runoa keksiessäni lähdin luonnostaan luomaan kertomusta kuvan tapahtumista. Idea syytti mielikuvituksen vauhtiin.

3 LUOVUUS JA TAITEEN VOIMAANNUTTAMINEN

3.1 Voimaantuminen Maailman ihanin tyttö-valokuva projektissa

Maailman ihanin tyttö valokuvaus projekti alkoi vuonna 1998 ja päättyi 2008. Otin Miina Savolaisen lastenkodin lasten projektin esille opinnäytetöni luovuudesta kertovaan osioon, sillä koin kuvakorttejani työstäessäni omanlaistani voimatumista. Aihe kiinnostaa ja päätin tutustua siihen tarkemmin. Voimauttava valokuva on Savolaisen kehittämä empowerment-käsitteen sisältöihin perustuva sosiaalipedagoginen menetelmä. Menetelmää käytetään yksilöllisessä identiteettityössä, perheen ja työyhteisön vuorovaikutussuhteiden vahvistamisessa ja toimintatapojen reflektointiin ja kehittämiseen. Tasavertaisuuden ja yksilön itsemäärittelyn oikeuden toteutuessa ja työntekijän saadessa riittävän koulutuksen menetelmän käyttöön, voidaan voimauttavaa valokuvaa hyödyntää terapiakonteksissa soveltaen menetelmää perusammattitaitoon.

Voimauttava valokuva eroaa valokuvaterapiasta. Menetelmässä käytetään valokuvaustilanteen vuorovaikutusta, omakuvaprosessia, elämäntarinallista albumimateriaalia ja arjen ajankohtaisten teemojen tavoitteellista kuvaamista. Tutkittavana ovat elämäntarina, perhesuhteet, omat puolet ja roolit. Teemat joita halutaan vahvistaa tehdään näkyviksi. Hajanaisia, tunnepitoisia asioita ja voimavaroja voidaan havaita ja tutkia valokuvien kautta. Voimautumisessa sisäinen voimantunne kasvaa kun kuvaustilanteesta luodaan vuorovaikutuksellinen tilanne, dialogi. Menetelmän ytimessä läsnä on yksilön subjektiivinen kokemus itsestään. Vain kuvattava voi määrittellä millainen valokuva on. Voimauttavan valokuvan menetelmällä työskentely vaatii oman voimauttavan valokuvaprosessin kokemista. Havaittu voimautuminen ja tutkittu elämäntarina prosessi antavat merkityksen kokemuksen työskentelyyn. Prosessi lisää itsetuntemusta ja valmiuksia vastaanottaa toisen kokemusten ja minäkuvan tunneainesta. Menetelmä sijoittuu työn- ja perhe-elämän roolien yhteensovittamisen sekä hoitotyön etiikan ja dialogisuuden parantamisen läheisyyteen.

Kuvausprosessiin sisältyy korjaavia peilejä. Vastavuoroinen toisen katseeseen luottaminen sekä kuuluksi tuleminen rakentavat luottamuksen. Ensimmäisessä vaiheessa toinen ihminen on kuvattavan puolella. Toinen ylläpitävä, tukeva palaute saadaan kuvatulle merkityksellisiltä ihmisiltä. Valokuva etäännyttää jolloin kuvatulle on helpompaa kertoa tunteista. Parhaimmillaan kuva tuo esiin hyväksyviä sanoja ja eleitä. Dialogi innostaa, korjaa ja koskettaa nuoren ympärillä olevia. Nuorelle kuvattavalle oli tärkeää, että läheiset näkivät hänet uudella tavalla. Kuvat osoittautuivat mahdollisuudeksi kertoa itsestään asioita, joita muut eivät tunteneet. Hoitajalle kuvat tuovat uutta näkökulmaa työhön, kuva auttaa näkemään nuoren rajusta käytöksestään ja aikuistenmaailman omaksunnasta huolimatta. Häden vastaanottaminen saa vastapainokseen levollisuuden. Nuoren valitsema symboliikka, eleet sekä ilmeet voidaan tunnistaa osaksi nuoren persoonaa ja elämäntarinaa. Äideille kuvat toivat esiin tarvitsevuuden, jota he eivät olleet havainneet aiemmin. Kolmas hyväksyvän katseen korjaava peili koostuu Maailman ihanin tyttö-projektin media esiintymisissä koetusta julkisesta hyväksynnästä. Lastenkotilapsen leiman korjaavuutta tapahtui tuntemattomien ihmisten hyväksynnän välityksellä. Maailman ihanin tyttö on tarina ihmisyydestä, rakastetuksi tulemisen oikeudesta ja itsensä hyväksynnästä.

Omakuva tavoittaa enemmän kuin ulkoisenolemuksen. Omakuva paljastaa. Pieni lapsi osaa nauttia itsensä katsomisesta kunnes hänet hämmenetään tiedolla siitä kuinka muut häntä katsovat. Millaiselta ihmisen pitäisi näyttää ollakseen hyväksyty. Varttuessa on vaikea kestää omaa vanhenemista ja elämään kuuluvia menetyksiä. Kuvissa näkyy armottomuus, jolla suhtautuu itseensä. Omakuvia oppii katsomaan, kun päättää nähdä toisin, virheiksi koettujen asioiden sijaan on keskittyvä tarinaan, joka heijastuu katseesta ja olemuksesta. Kuvat, joiden kautta on helppo katsoa itseä auttavat kestämaan ja tulkitsemaan kuvia, joita on vaikeaa katsoa. Kuvista puhuttiin ja niitä katseltiin arkisissa tilanteissa. Kannustusta haettaessa katsottiin kuvia, kuviin totuttiin ja nuorten oli helpompaa katsoa itseään erilaisissa kuvissa. Näkemistä helpottivat muistot, joissa yhdessäolon merkitys on suuri. Kuvaaminen tarkoitti seikkailua, retkillä kiivettiin sisään autotalon ikkunasta, käveltiin kuutamoon lumihangessa, kivuttiin sumuiselle vuorelle ja nukuttiin teltassa. Metsässä nuoret hiljentyivät. Kuvien olosuhteissa ollaan todellisuutta ihmeellisempiä. Paikkojen tunnelmat ja elementit tuovat kuviin symboliikkaa. Herkkyys kertoa, kuinka haluaa tulla kuvatuksi, on läsnä yhteisessä valokuvan suunnittelussa. Valokuvaamista varten tarvittiin nuoren oma näkemys itsestään ja hänen ideansa valokuvasta. Yhden kuvan suunnittelu saattoi viedä aikaa vuosiakin. Oikeaa tilaisuutta ja rohkeutta tarvittiin. Nuorille oli tärkeää saada itsestään kuva, johon voisi kiintyä. Kameran edessä oleva ihminen voi kääntää katseensa sisäänpäin ja keskittyä tutkimaan miten haluaa rakentaa itseään. Kuvassa voi näkyä pysähtynyt hetki, tunnelma, jota ei voi nähdä peilistä. Kuvat ovat tosia silloin, kun ne tekevät oikeutta omalle kokemukselle elämästä. Valokuvista saa valita itselleen merkitykselliset otokset. On lupa hylätä kuvat, jotka kertovat toisten ihmisten oletuksista ja sinetöivät sen mikä haavoittaa ja rajoittaa. Ottamalla käyttöön valokuvan kyvyn sekoittaa tosi ja fiktio on päästy tunnetason totuuteen, jokaisen ihmisen subjektiiviseen oikeuteen saada nähdä itsensä hyvänä. *”Kuvien tunnelma on satumainen, koska niistä löytyy rakkautta ja rauhallisuutta, mitä tosi elämässä saa etsimällä etsiä. Kuvissa on ollut onnellisuuden tunne mukana.”* Tärkein korjaava peili on lopulta nuoren oma hyväksyvä katse. Kuvausprosessi saa nuoren katsomaan itseään uudelleen. Hänen olemassaolonsa on merkityksellistä. Erilaiset omakuvat, joista havaitsee erilaisia puolia, tunteita, kasvamista ja persoonallisuuden piirteitä opettavat hyväksymään omaan itseensä sisältyvää moniulotteisuutta. Satumaisten kuvien kautta voi palata lapsuuden viattomaan tilaan, jossa opetellaan rakastamaan itseä leikkien ja kuvitelmiin kautta. Lapsen täytyy saada kokea olevansa maailman ihanin lapsi, korvaamaton omalle perheelleen. Kokemuksen varaan kasvaa vähitellen itsearvostus, kyky hyväksyä oma rajallisuus ja säilyttää halu kasvaa parempaan. Omiin mahdollisuuksiin uskotaan ja toinen ihminen nähdään erityisenä. Valokuva voi auttaa muuttamaan nähdäksi tulemisen vajetta. Omakuva puhuttelee ruumista, mieltä, aisteja ja tunteita. Tärkeä kuva tulee osaksi mielikuvia ja muistoja itsestä. Valokuvassa voi keskittyä tunne merkitykseen, johon on tärkeää uskoa oman hyvinvoinnin vuoksi.

(Savolainen Miina, Maailman ihanin tyttö-valokuvakirja 2007, Blink)

3.2 Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia toimintaohjelma

Opetusministeriön Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia ohjelman ehdotuksessa kansalliseksi toimintaohjelmaksi todetaan kulttuuriin osallistumisen vaikuttavan hyvinvointiin. Ohjelmassa pehdytään kulttuuriin osallistumiseen, yhteisöllisyyteen, arjen toimintoihin ympäristön kehittämi-

sessä, taiteen ja kulttuurin osaan sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä työhyvinvoinnin tukemiseen taiteen ja kulttuurin keinoin. Dokumentissa viitataan Markku T Hyypän tutkimuksiin perusteltaessa pidempää elinikää aktiivisesti kulttuuria ja kansalaisaktiiviteetteja harrastavien ihmisten kohdalla. Kulttuurin harrastaminen yksinään ei takaa hyvinvointia, vaan harrastamiseen liittyvä sosiaalisuus ja yhteisöllisyys toimivat vaikuttavina tekijöinä. Francois Matarasson tutkimus osallistavan taiteen kokeiluista vuosina 1995-1997 osoitti osallistujien hyvinvoinnin parantuneen onnellisuuden ja terveyden osa-alueilla. Taidekokeiluiden välityksellä saatiin ystäviä, tutustuttiin kulttuureihin, aktivoiduttiin kokemaan uutta, asettamaan henkilökohtaisia tavoitteita ja osallistumaan yhteisötoimintaan. Osallisuuden kokemuksen havaittiin olevan taiteen luomista tärkeämpää. Matarasson tutkimuksen tulokset kerättiin havainnoiden ja haastatellen tarkoituksella pois sulkien lääke- ja hoitotieteelliset määrittelyt. Ruotsin Bygrenin, Konlaanin ja Johanssonin tutkimusryhmät vuosina 1982-1991 todistetaan eliniän odotteen nousseen kulttuuria aktiivisesti hyödyntäviä tarkasteltaessa. Sosiaalinen vaikutus on osoittautunut ratkaisevaksi ja elinikää edistäväksi piirteeksi harrasteissa. Suomalainen seurantatutkimus keskittyi teollisuuskonsernin henkilöstön vapaa-ajan toiminnan vaikutuksiin heidän ennenaikaisiin kuolemiinsa. Aktiivisesti sosiaalisuutta sisältäviin kulttuuritoimintoihin osallistuvien kuolemat tapaturmissa, itsemurhissa ja väkivaltaisissa tilanteissa oli vähäisempää verrattuna toisiin työntekijöihin. Musiikin terveyttä edistäviä tekijöitä on tutkittu taidelajeista kattavimmin. Klassinen, intialainen kansanmusiikki ja pop-musiikki ovat rauhoittaneet kriiseissä ja elämäntilanteissa. Suomessa julkaistu monitieteinen tutkimus vuonna 2008 kertoo musiikin vaikutuksesta aivotoimintaan. Kuuntelu aktivoi hermoverkkoa, joka hallitsee vireyttä, muistia, tarkkaavaisuutta ja tuntemuksia. Neuropsykologinen tutkimus selvitti aivoinfarktin jälkeisen musiikin kuuntelun nopeuttavan toipumisen alkamista. Kuuntelu tuli aloittaa mahdollisimman pian infarkin jälkeen. Starikoffin tutkimuksessa todetaan musiikin ja taiteen esittämisen sairaalassa parantavan yhteisön hyvinvointia. Hermostuneisuus, lääkkeiden tarve, synnytysten helpottuminen ja jälkimasennuksen puhkeaminen vähenivät. Taideinterventiot laskivat psyykkisiä oireita, verenpainetta, stressiä ja kipuoireita. Kommunikointi parantumista muistihäiriöisillä havaittiin.

Arts and health-projektit ja taiteen vaikuttavuuden tutkimus perehtyivät taiteen välittävään voimaan ja voimauttavaan vaikutukseen. Itsenäisyys, elämän hallinnan tunne, työtyytyväisyys, hyvinvointi ja terveellinen elämäntapa vahvistuivat kulttuuritoimintaan osallistumalla. Sitoutuminen, kokemus taidealasta, prosessityöskentely ja luovuus mahdollistavat vaikutukset. Ympäristön luominen yhdessä positiivisen asenteen kanssa koettiin oleelliseksi luomisprosesseissa ja paranemisessa. Vuorovaikutuksen rikastuminen lasten- ja nuorten kohdalla on todennettu kulttuuritoiminnan ja yhteisötaiteen keinoja käytettäessä. Omakohtaiset kokemukset ovat avain toiminnallisuudesta saataviin hyötyihin. Kuunteleminen, osallistuminen, osallisuus ryhmään, toiminnan järjestäminen yhdessä taiteen luomisen kanssa ovat mahdollistaneet saadut hyödyt yhteisötaiteesta. Tarina, kuvallinen ilmaisu, musiikki, liike, draama ja valokuva toimivat kuntouttavina menetelminä lastensuojelussa. Vuonna 2009 aloitetussa Sytytin- tutkimuksessa 13-17 vuotiaiden lastensuojelun piirissä olevien nuorten elämää tutkitaan taiteen, teatterin ja draaman avulla. Video- ja valokuva materiaaliin perehdytään nuoren kanssa.

Cohenin amerikkaan sijoittuvien ikäihmisten taideinterventiotutkimuksessa

aktiiviset taideryhmäläiset olivat passiivisia terveempiä. Tarvitsivat harvoin lääkäripalveluita ja lääkitystä, psyykinen vireystaso oli korkeampi ja sosiaalinen elämä oli virkeämpää verrattuna passiivisiin ryhmäläisiin. Kokemukset elämänhallinnan ja voimaantumisen tunteesta lisääntyivät. Psykoimmunologisen selitysmallin mukaisesti tunne elämän hallinnasta on yhteydessä parempaan terveyteen. Osallistuminen ja aivojen plastisuuden säilyminen mahdollistivat yhdessä hallinnan tunteen kanssa kokemukset elämän hallinnasta ja voimaantumisesta. Toiminnan vaikutuksia muisti- ja dementiasairaiden elämään ja toimintakykyyn on tutkittu. Aktiivinen kulttuuri, virkistys- ja vapaa-ajan toimintojen harrastaminen vaikuttavat dementoitumiseen ehkäisevästi. Harrasteisiin tulee sisältyä kognitiivista ja sosiaalista toimintaa. Hannemanin mukaan masentuneisuus ja eristäytyminen vähenevät taiteen ja luovien toimintojen ansiosta. Toiminnot antavat toivoa elämään ja mahdollistavat ihmisen sisäisten tunteiden avautumisen. Verbaalisuuteen keskittymättömien taidemuotojen kuten maalamisen, musiikin ja tanssin ollaan havaittu kohentavan hyvinvointia hoitolaitoksissa. Kulttuuritoiminnan yhteyttä hyvinvointiin on tutkittu yhteisöllisyyden ja sosiaalisen pääoman näkökulmistakin. Ruotsinkieliset olivat terveempiä ja positiivisempia verrattuna suomenkielisiin Markku.T.Hyypän ja Juhani Mäen Pohjanmaan rannikon tutkimuksissa 1900-luvulla. Yhteisöllisyys, kulttuuriharrasteiden monipuolisuus ja vahva sosiaalinen pääoma vaikuttivat eliniän ja hyvinvoinnin eroihin.

Luontoa ja luontokuvia katselleiden leikkauksista kuntoutuvien ihmisten kohdalla lääkkeiden määrää voitiin vähentää nopeammin. Ulrich kehitti kriteerit hyvälle hoitoympäristölle 1999. Potilaan vaikutus hoitoympäristöönsä, tilajärjestelyiden mahdollistama sosiaalinen tuki ja luonnosta sekä viihdykkeistä nauttiminen. Staricoffin mukaan elinympäristö vaikuttaa ihmiseen hänen ollessaan heikoimmillaan fyysisesti ja henkisesti. Ympäristön tukevat, elvyttävät ja uuvuttavat sekä murtavat vaikutukset ovat otollisimmat. Kulttuurin terveys- ja hyvinvointivaikutukset voidaan osoittaa kotimaisen ja kansainvälisen tutkimuksen välityksellä.

(Hanna-Liisa Liikanen, Opetusministeriön julkaisuja 2010:1, Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osasto, Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia-ehdotus toimintaohjelmaksi 2010-2014)

3.3 Oma voimaantuminen taideprosessissa

Vuodenaikaprosessissa olen luonut luontokäsitykseni ympärille haarakkeita, jotka toimivat ulottuvuuksina tunteiden käsittelyyn. Havaitsin, kuinka tunteita voi käsitellä mielessä hellävaraisemmin, kauempaa katsoen taiteen avulla. Pystyin ymmärtämään tunteeni ja saamaan ratkaisuja mieltä vaivaaviin aiheisiin. Seurauksena olotilani keveni ja koin pystyväni jatkamaan viisaampana ja kokemuksista oppineena eteenpäin. Voimaannuttavuudella on osa taidekankaissakin. Pääsen toteuttamaan taideprosessini huipentuman. Kankaiden tekeminen merkitsee kohtaamani toivon liittämistä konkreettiseen todellisuuteen. Runous on kertovassa osassa taidekankaiden sisällössä ja ilmaisussa. Värit ja kuviointi toimivat yhdessä runouden kanssa. Vuodenaikateeman käsittely koostuu tutkimisesta ja sisällön luomisesta omiin elämäkokemuksiin peilaten. Maalaaminen osoittautuu voimaannuttavaksi toiminnaksi. Luontoon sukeltaminen antaa luovuudelleni tilaisuuden nousta esiin. Aihe syvenee hen-

kilökohtaiseen tasoon. Luova toiminta merkitsee minulle itsensä toteuttamista. Koen olevani osaa-
misalueellani maalatessani ja työstäessäni luovaa tekstiä. Saan toimia ilman ennakko-odotuksia on-
nistumisesta ja syventyä käsittelemään aiheita, jotka ovat läsnä mielessäni. Luovuus on keino pur-
kaa tunteita, muodostaa käsityksiä ihmissuhteista ja vahvistaa itsetuntoa.

4 TYTTÖJEN TALO

4.1 Tyttöjen talon esittely

Tyttöjen talon toiminnan tarkoitus on tuoda sisältöä arkeen kaikille 12-28 vuotiaalle tytöille ja naisille. Talolla viihdytään yhdessä ja tuetaan tarvittaessa. Kuopion Tyttöjen talon taustaorganisaatio on Settlementti Puijola ry. Yhdistys on luonut paikallista hyvinvointitoimintaa ihmislähtöisesti vuodesta 1995. Yhdistyksessä uskotaan ihmisessä ja yhteisössä oleviin voimavaroihin. Toiminta-ajatukseen sisältyy luottamus yksilön ja yhteisön kykyyn ratkaista ongelmia. Tasa-arvo näkyy toiminnassa, ihmisiä tuetaan vaikeissa elämäntilanteissa ihonväristä, sukupuolesta ja kulttuurista riipumatta. Settlementti Puijola ry:tä rahoittavat Ray, Kuopion kaupunki, Ely keskus, Opetus- ja kulttuuriministeriö ja muut tahot. Tyttöjen talo kuuluu Settlementti Puijola ry:n nuorisotyöhön. Tyttöjen talon toimintaa on rahoittanut Raha-automaattiyhdistys vuodesta 2011 lähtien. Positiiviseen ympäristöön kuuluvat kohtaaminen, yhteisöllisyys, osallisuuden vahvistaminen ja sukupuolisensitiivinen työote. Asiakkailta on tilaisuus tulla kuulluksi ja huomioduksi. Toiminta tukee aikuiseksi kasvua, itsetunnon kehittämistä ja löytämistä sekä lisää sosiaalisia valmiuksia. Talolta saa yksilöllistä keskusteluapua vaihtuvissa elämäntilanteissa, ryhmätoiminta koostuu ohjatuista ryhmistä, jotka ovat avoimia tai suljettuja. Ryhmät kootaan teeman tai harrasteen ympärille. Toimintaan kuuluvat tapahtumat, teemapäivät, seksuaalikasvatus ja verkostotyö. Verkostotyö on yhteistyötä paikallisten toimijoiden kanssa. Toimintaa tukevat Ray, Inner Wheel Kuopio Ry, Säästöpankki Optia, Pukkila, Olvisäätiö, Kuopion Reippaan voimistelijat, Zonta-naiset, Itsenäiset ihonhoitokonsultit, Sisustus Picaso, Nuorten tiedotuspiste Po1nt, The Body Shop, Elisa, Sari Raassina ja yksityiset henkilöt.

Tutustuin talon toimintaan osallistumalla itse avoimiin ryhmiin. Ryhmässä askarreltiin ja keskusteltiin yhdessä ennakkoon valitusta temasta. Aiheina olivat alkoholi ja päihteet. Ulkonäköpaineet yhteisön ja median synnyttämänä. Fitness kuume ja treenattujen vartaloiden kuvat ympärillämme medioissa ja katukuvassa. Paineet olla jotain muuta kuin oma itsensä ovat muodostuneet nykyajan ihanteeksi. Naisihanteiden määrittely keskityy ulkonäköön. Moderni kulttuuri määrittelee, millainen on terve tyttö, nuori nainen, äiti ja keski-ikäinen nainen. Terveellisyys- ja hyvinvointiarvot kulkevat lähellä ulkonäköihanteita. Tavallinen kuntosaliharrastus tukee ensisijaisesti terveyttä. Urheilussa tavoitteet ovat erilaiset ja siihen kuuluu kilpailu. Tietämättömyys ja yhteisön luoma paine antavat puutteellisen lähtökohdan, siitä mitä vaaditaan, kun kuntoilu muuttuu urheiluksi. Osana keskustelua olivat aidot kuvat ja muokatut kuvat. Keskustelimme, kuinka yleistä kuvanmuokkaaminen on sosiaalisessa mediassa, jokainen voi taikoa itsestään jonkun kauneusihanteen mukaisen. Kaikkia mainoskuvia malleista muokataan esittämään mainostettavan tuotteen arvoja. Ihmiset halutaan saada hankkimaan tuote, kokemaan, että heillä on puute, johon tarvitaan ratkaisu. Ihmiset kasvavat arvoihin, jotka he saavat kotoa ja muuttuvasta ulkomaailmasta. Kulttuuri muokkaantuu ajan kuluessa ja erilaiset, ihanteiden synnyttämät arvot tarjoavat uusille sukupolville uuden arvomaailman. Ihanteiden kautta ei synny ainoastaan ihmisyyttä, moninaisuutta ja terveyttä tukevia arvoja. Esimerkin ulkonäköihanteista syntyneet arvot sivuuttavat aidon, luonnollisen naisen ja miehen vartalon arvon. Naisellisuus ja maskuliinisuus ei ole ainoastaan lihasta oikeassa paikassa, naisilla takapuolella ja miehillä käsivarsissa ja hartioissa. Naisellisuus näkyy luonnollisesti rasvan, lihasten, epätasaisuuksien, hoikkuuden ja sirouden erilaisina yhdistelminä naisten vartaloissa. Naisuus on myös henkinen ominaisuus, jokainen nai-

nen näyttää naisellisuuttaan arjessa tekoina, käsityksinä ja henkisen minuutensa kautta. Ohjelmaan kuului pientä ruuan laittoa keittiössä nacho vuokan, lämpimien leipien ja muiden ruokaisien naposteltavien muodossa. Yhden illan ohjelmaan kuului Planin edustajan vierailu, esittelijä kertoi tyttöjen asemasta kehitysmaissa. Samana iltana tutustuimme James Mollisonin *Where Children Sleep* valokuvakirjan kuviin. Kuvat on otettu ympäri maailmaa, kehitysmaista kuvia oli erityisen paljon. Ihmiset viettävät hyvinkin erilaista elämää eri kulttuuriyhteisöissä. Osallistuimme myös Anti festivaalien teokseen, joka koostui Kuopion kaupungin järjestyslain muuttamisesta sanoja uudelleen järjestelemällä. Talolla kohtaa erilaisia ihmisiä, joita ei välttämättä tapaisi muualla arjessaan. Avoimuus, kiinnostus ja keskustelutaidot lisääntyvät. Ihmisiin tutustuu, kun heitä tapaa uudelleen ryhmissä. Koin mukavana asiana, kun kohtasimme talolla uudelleen. Hymyily ja käytöstavat tulevat vuorovaikuksessa esiin usealta ihmiseltä luonnostaan. Talolle kannattaa tulla, jos kiinnostuu toiminnasta ja haluaa tavata ihmisiä. Tyttöjen talolla käyminen on minusta hyvä harrastus. Ryhmiä on monipuolisesti, valokuvausta, skrappiryhmää, ruuanlaittoa, tanssia, luovaa kirjoittamista ja vertaistukea nuorille äideille ja lapsille, sekä tukiryhmä erilaisiin elämän tilanteisiin.

4.2 Kuvataidetuokiot Tyttöjen talolla

Kuvataidetuokioni oli osa Kipinä-ryhmän ja avoimen illan toimintaa. Jatkoin aiheeni työstämistä ohjaamalla kaksi kertaa kuvataideryhmää nuorille naisille Tyttöjen talolla, jotta saisin materiaalia taidekankaiden suunnitteluun. Kehitin kuvataidetuokion ohjelman, idea ja materiaali vuodenaikakysymyksineen oli valmis. Tuokion esittely, eteneminen ja haettava tulos täytyi hahmottaa ja päättää. Tuokiot koostuivat omasta esittelystäni, vuodenaikamateriaalin esittelystä, perehtymisestä orientaatiomateriaaliin; kortteihin ja vuodenaikateemakysymyksiin, sanakirjoituksesta, kuvallisen ilmaisun osuudesta ja oman työnesittelystä. Kokemus kuvataidetuokioista oli kannustava ja onnistunut. Minulta löytyy tahtoa jatkaa perehtymistä ohjaustoimintaan, erilaiset tavat toteuttaa luovien pajojen ohjausta kiinnostavat. Haluan kehittää kuvataidetuokion ohjelmaa ja saada tietoa, kuinka asioita voi esittää toisille ja millaisia tapoja on olemassa aiheiden käsittelyyn. Naisten tuottaman materiaalin yhdistäminen omaan taideprosessiin oli antoisaa, löysin heidän kuvallisesta materiaalistaan yhtymäkohtia batiikkitekniikkaan. Yhdistin naisilta syntyneen maalausjäljen ja sanat omaan vuodenaika teema prosessiini. Saatu materiaali toimi oman ajatukseni tukena batiikkikankaiden suunnittelussa. Havainnoin naisten maalauksia yhdistämällä kuviin heidän kirjoittamia sanoja. Sanat he kirjoittivat perehdyttyään kuvakortteihin ja vuodenaika kysymyksiin, joihin vastaamalla prosessiin on tarkoitus saada mukaan omia kokemuksia. Idea on saada toisetkin käsittelemään omia ajatuksiaan luontoteeman kautta.

Vuorovaikutus naisten maalausten ja sanojen välityksellä on tuonut vahvistusta omalle vuodenaikakäsitykselleni. Syksyyn kuuluu valoisuutta, ruskavärejä, harmautta ja lehtikasoja. Mieliala on rauhallinen ja syksystä halutaan jättää muistoja mieleen. Talven kohtaaminen on jännittävää. Lumi peittää luonnon ja pakkasen valtaa pienenkin onkalon, piilon. Mieleen astuu tunne epäilyksestä kuinka talvesta selvitään. Kevät koetaan mahdollisuutena, luonto ja mieli heräävät ja uusiutuvat. Olotila on virkeä ja eloisa. Kesällä mieli on valmis ja odottava toteuttamaan haaveita ja nauttimaan lämpimästä ajasta.

Naisten kuvallinen tuotos koostuu enimmäkseen maisemista. Kuva-alat koostuvat maasta, luon-
toelementeistä ja taivaasta. Vaikka maalaukset koostuvat samoista elementeistä ja niissä on käytetty
maisemaperspektiiviä, jokaisesta kuvasta erottaa eri tunnelmia. Puut ovat yhtenä elementtinä kaikis-
sa maisemissa. Vuodenajoista syksy, talvi ja kevät ovat näkyvillä. Tulkitseen tunnelmia tekijän kirjoit-
tamien sanojen kautta, yhdistäen sanoja maalauksiin. Janika on käyttänyt maalauksessaan rohkeasti
kuvan ja runon yhdistelmää. Ilahduin hänen tavastaan lähteä ilmaisemaan vastaavanlaisesti yhdis-
tämällä kuvan ja oman runon.

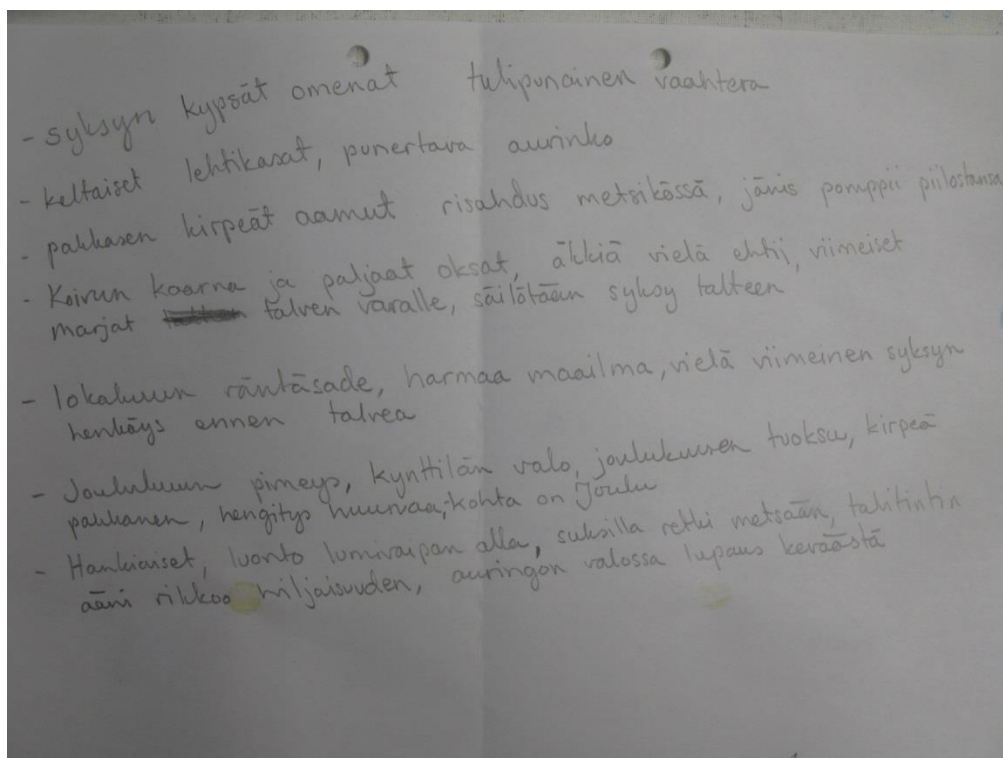
Kuva 6: Janikan kirjoittama syksy runo ja maalaus. (Janika 21.10.2014)

Syksyllä lehdet punertuu ja puusta tippuu. Ilma raikas, tuuli tuivertaa ja lehdet kauniisti tanssii. Mieli odottava on ja malttamaton. Hänen tapansa havainnoida orientaatiomateriaalia inspiroi minua muo-
dostamaan naisten sanoista runot heidän maalaamiinsa kuviin. Näin pääsin tulkitsemaan naisten
ajatusta maalauksissaan.

Kuva 7: Katrin jänismaisema. (Katri 21.10.2014)

Pakkanen, risahdus metsikössä, jänis pomppii piilostansa. Harmaa maailma, hankiaiset. Ääni rikkoo hiljaisuuden. Annen sanoista muodostamani runo johdattaa maalauksen tunnelmiin. Maalauksen jänis on sijoitettu oikealle, lähelle kultaistaleikkausta. Puut reunustavat jänistä. Musta, synkkä horisontti luo maalaukseen pelon tuntua. Tumma verho, pimeys valtaa jäniksen ympäristön. Pystyyn lahonnut jykevä puu tuo jännitettä kuvaan. Kuvassa on vahva kontrasti horisontin ja maan välillä. Maa on valkoinen, heijastaa sinistä valoa, hankiainen toimii jäniksen liikkuma-alustana. Kuvasta erottaa myös rauhaisan tunnelman, jäniksen on jälleen sopeuduttava elinympäristöönsä, joka muuttuu talven tullen pimeäksi.

Kuva 8 : Katrin vuodenaikojen tunnelmaa. (Katri 21.10.2014)

Kuva 9: Katrin horisonttiin matkaavat puut. (Katri 21.10.2014)

Punertava aurinko, kirpeät aamut. Säilötään syksy talteen, vielä viimeinen syksyn henkäys ennen talvea. Maalaus koostuu esittävydestä ja abstraktiudesta. Kuivuneet kuuset matkaavat horisonttiin. Yli puolet maalauksen pinta-alasta koostuu keltaisesta, värikyllästä syksyn ilta-auringon valosta. Horisontissa loistaa oranssi ja punainen valo. Yläosan sininen osio tuo maalaukseen viilentävää kontrastia. Näkymä syksyn tunnelmasta korostuu.

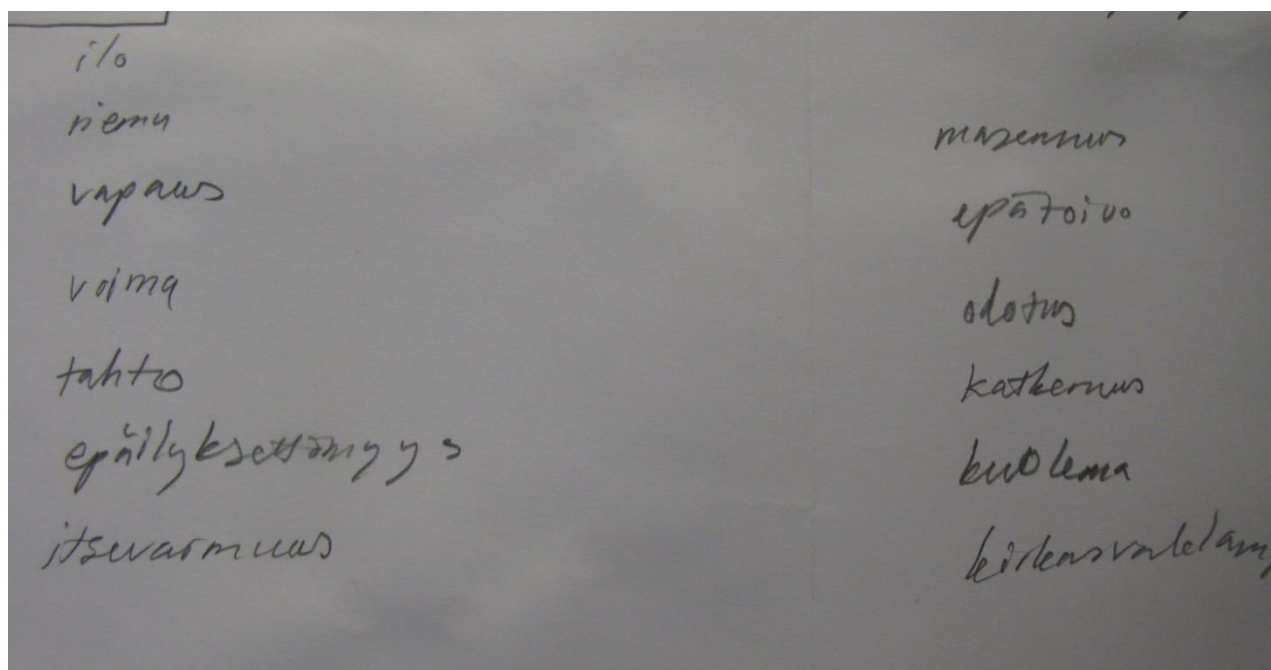
Kuva 10: Katrin luontomaisema. (Katri 21.10.2014)

3 puuta: *Pakkasen kirpeät aamut, keltaiset lehtikasat*. Lehdet vaihtavat värin keltaisen, oranssin ja punaisen lämpimiin sävyihin. Maa kuivuu ja heinät, kasvillisuus lakastuu. Kuvassa syksy saattaa olla aluillaan. Taivas on raikas ja sinertävä.

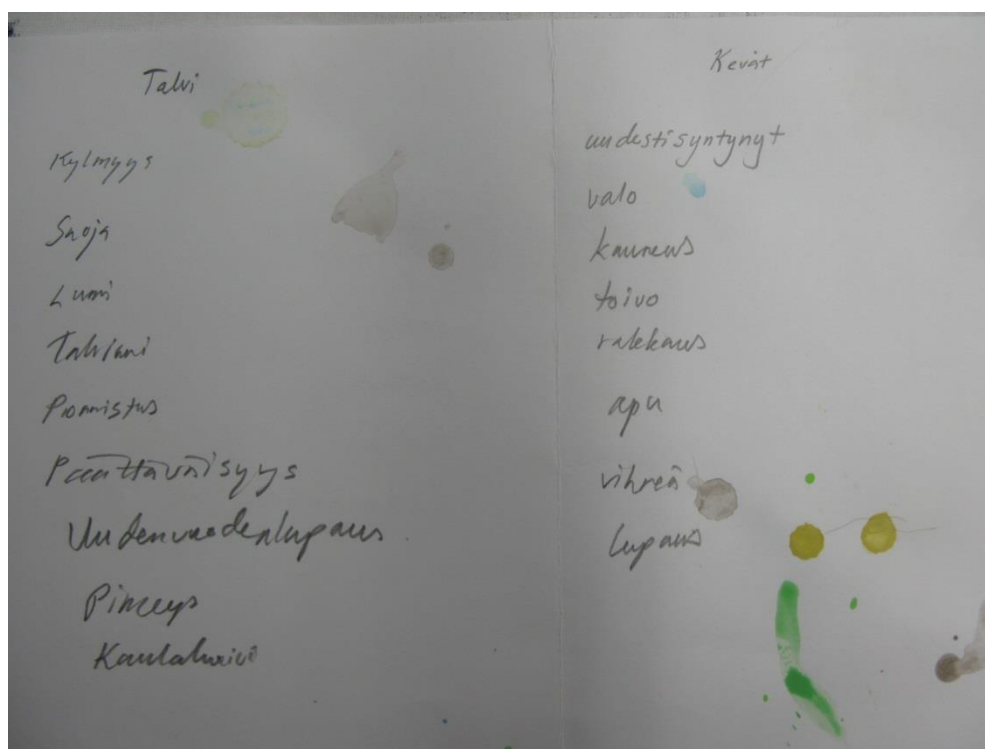

Kuva 11: Anniinan luovuutta. (Katri 21.10.2014)

Kuva 12: Anniinan sanoja kesästä vasemmalla ja syksystä oikealla. (Anniina 21.10.2014)

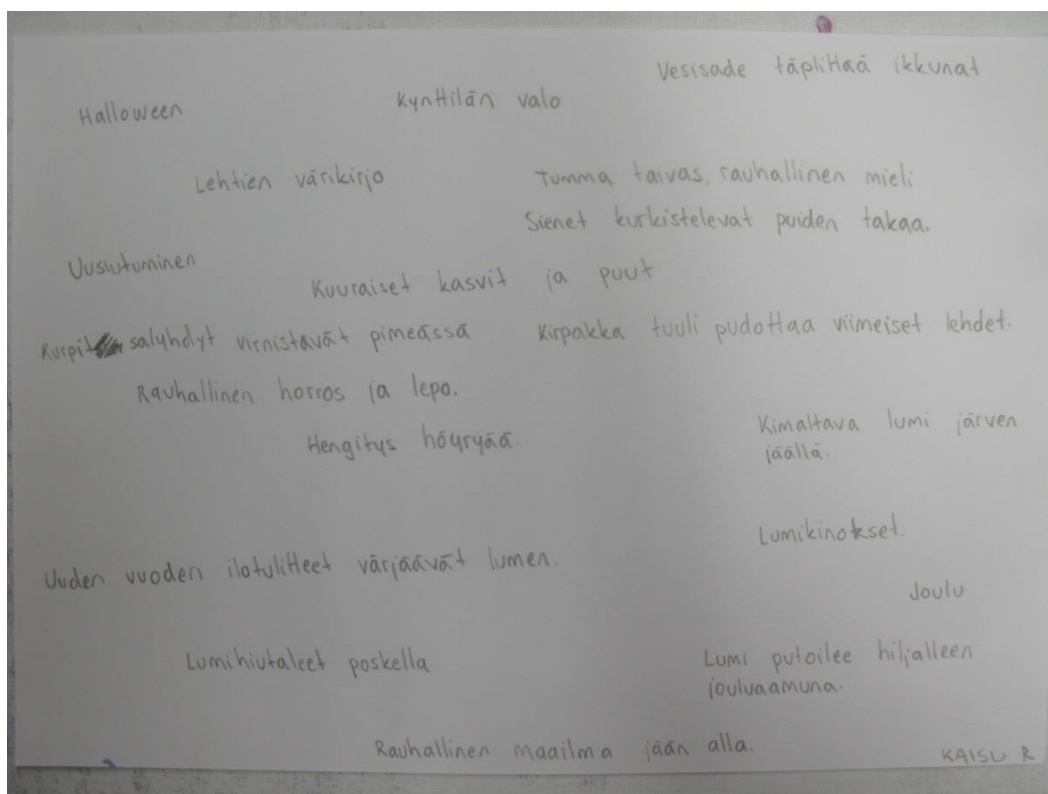

Kuva 13: Anniinan sanoja talvesta ja keväästä. (Anniina 21.10.2014)

Anniina: sini-musta ympyrä: *Uudesti syntynyt valo, ilo, riemu, vapaus. Itsevarmuus, kauneus, toivo. Rakkaus, vihreä lupaus, epäitsekkyys.* Maalauksessa on eniten vihreää pinta-alaa. Se koostuu geometrisen muotoisista elementeistä. Kuusten muoto on säännöllinen ja ne ovat samankokoisia. Toinen puulaji voisi olla lehtipuu, vaalean vihreät lehvästöt ovat säännöllisiä ympyröitä. Horisontin ja maan välinen raja rikkovat järjestystä yhdessä ympyrän oikean puolen kuusen ja vasemman puoleisen lehtipuun sekä mäen päällä olevan kahden lehtipuun kanssa.

Kuva 14: Emmin halloween tunnelmaa. (Emmi 21.10.2014)

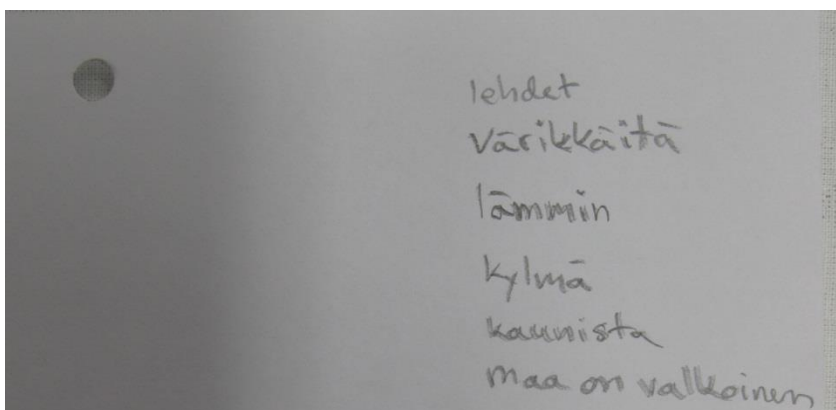

Kuva 15: Emmin sanat. (Emmi 21.10.2014)

Emmi: *Halloween. Kirpake tuuli pudottaa viimeiset lehdet, lehtien värikirjo, uusiutuminen. Hengitys höyryää, lumihutaaleet poskella, lumikinokset.* Maalauksen horisontti on liikkuva, siveltimen reippaat sutaisuut jättävät tilaa valkoiselle jolloin liike näkyy. Puunoksat vapisevat tuulessa ja lehdet varisevat tiehensä. Irvistävä halloween kurpitsa hallitsee lehtikekoa. Kuvasta välittyy huumori. Kuusi on yllättävä elementti oikealla, odottaako se joulukuuta, jolloin kurpitsa häipyä ja se pääsee näyttämölle.

Kuva 16: Irman maisemaa. (Irma 21.10.2014)

Kuva 17: Irman sanat. (Irma 21.10.2014)

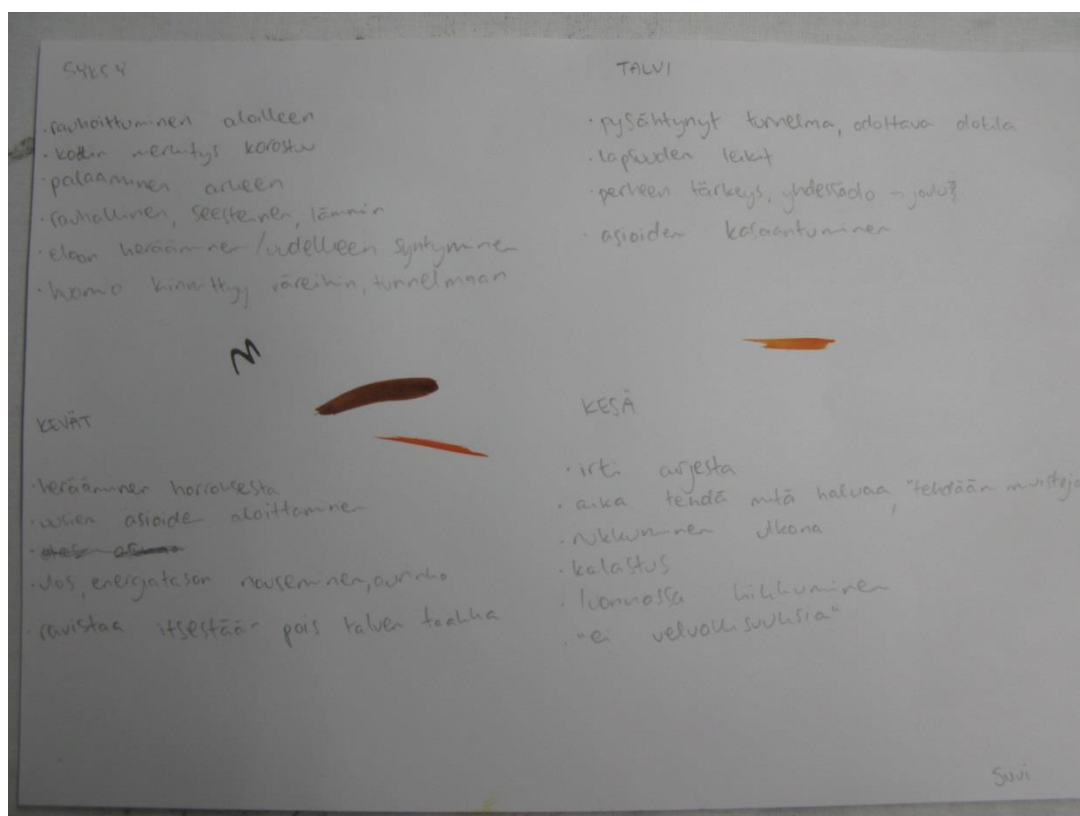
Irma: *Kylmä, kaunista, maa on valkoinen.* Kuvassa taitaa olla syksyn aika, jolloin linnut muuttavat etelään. Ne lähteävät pakoon kylmyyttä. Hiljainen tunnelma valtaa ympäristön. Ilmassa on utuisuutta, aurinko on pilvien takana. Kuuset ovat vehreitä, mutta lehtipuu antautuu syksylle. Ruska on valannut sen lehvästön, puu vaipuu talvilevolle.

Kuva 18: Veeran batiikkimainen ympyrä. (Veera 21.10.2014)

Veeran ympyrä: *Eloon herääminen, uudelleen syntyminen, aika tehdä mitä haluaa. Tehdään muistoja, ei velvollisuuksia.* Ympyrä voisi olla merkki, tunnus eloon heräämiselle ja uudelleen syntymiselle. Keskikohdan ympyrä ja säteittäin karkaavat viivat ovat alkusytytys uudelleen syntymiselle. Seuraavan ympyrän pisteet voisivat olla tekoja joita on aikaa tehdä. Ulkopuolen merkit ovat muistoja ajasta jolloin sai toteuttaa itseään. Ilman velvollisuuksia.

Kuva 19: Veeran vuodenaika sanat. (Veera 21.10.2014)

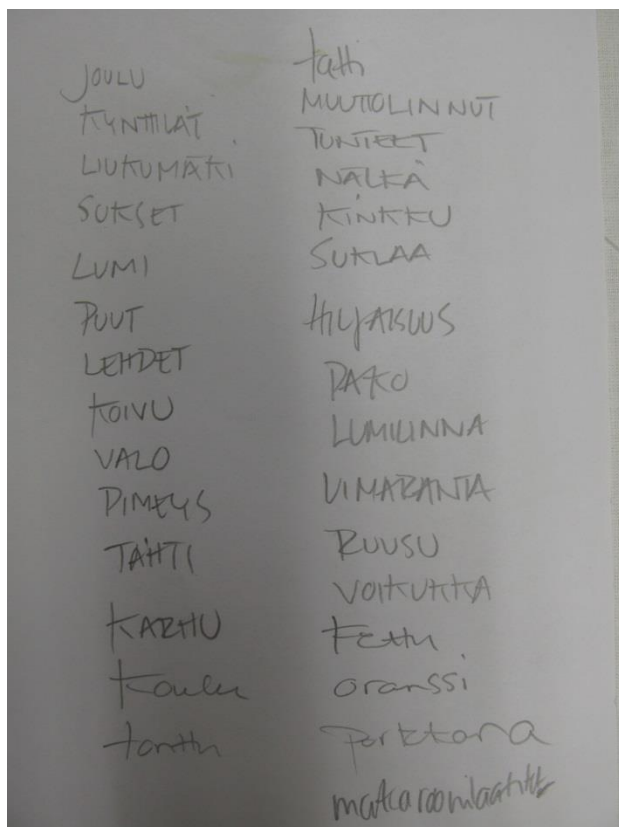
Kuva 20: Veeran abstrakti ympyrä. (Veera 21.10.2014)

Veeran abstrakti maalaus: *Uudelleen syntyminen, huomio kiinnittyy väreihin, tunnelmaan. Jos energiataso nousee aurinko ravistaa itsestään pois talven taakan.* Kuva on eloisa, kaaottinen, keskellä on suuri voima joka pyörii ja tempaa lähellä olevan mukaansa. Keskikohta on selkeästi kohta, josta kaikki pakenee leviämään osaksi ympäristöä. Maalaus kuvaa todella uudelleen syntymistä, energiatason nousua ja taakan ravistamista.

Kuva 21: Ninnin talvea. (Ninni 21.10.2014)

Kuva 22: Ninnin tunnelma sanat. (Ninni 21.10.2014)

Ninni: *Liukumäki, muuttolinnut. Tunteet, pako. Lumi, puut, koivu, valo, pimeys.* Maalaus on abstrakti, tausta on liikkuva, ehkä siellä tuulee. Päälimmäisen puolen viivat tuovat mieleen oksat ja vesiroiskeet. Valkoinen yhdistettynä siniseen veden kanssa, vetää huomion. Kuviointi muodostaa yhteisen pinnan. Suvin ja Johannan abstraktit maalaukset sisältävät pintaa, jota hyödynnän juuri batiikissa. Viivalla ja yhdellä, kahdella värillä ilmaiseminen vaatii huolellista estoviivan suunnittelua.

5 TAIDETEKSTIILIT

Jäätikkö ja juuret

Taidekankaissa vuodenaikaprosessi nivoutuu yhteen valitsemani taiteellisen näkökulman osalta. Tyttöjen talon naisten sanoista muodostamani runot ovat yhteydessä kankaiden tunnelmaan ja tekemäni ilmeeseen. Osin naisten maalaamista kuvista ja runojen tunnelmasta voi havaita yhdistäviä tekijöitä taidekankaisiini.

Kokeilin taidekankaissa käytettävää menetelmää muutamalle kierrätyslakanakankaan palalle. Kuvioin taikinaa siveltimellä ja pursomattamalla muovipullosta. Tarkoitukseni oli saada tuntumaa taikinan käsitteelyyn, jotta pystyisin käsittelemään vuodenaikateemaa avoimesti ja hallitusti taidekankaissa. Tavoitteeni on välittää taidekankaiden sisältöä. Kasviaiheet ja juuriston kuvaaminen kankaalle vaati suunnittelua ja ongelmanratkaisua kokeilun edetessä. Olen hakenut kädelleni luonnollista abstraktina pintana näkyvää työstötapaa. Taikina kuviointi osoittautui helpommin hallittavaksi kuin maalaaminen. Kuvioituani kangasta etenin maalausvaiheeseen. Käytän maalamiseen Emo-tuotannon paino- ja

ruiskuemulsiota sekä ultramariinin sinistä, sitruunan keltaista ja karmiinin punaista pigmenttiä. Koe-
tin luoda erilaisia väriliukumia ja pintoja. Laitoin kankaaseen liikaa väriä, jota kangas ei kyennyt
imemään. Oman efektin antoi myös muovi, joka on suojana pöydällä maalatessa. Kuviointi onnistui,
mutta maalausvaiheessa ilmeni paljon huomioitavia asioita ja kehittämistä. Maalatessa on otettava
huomioon käytettävä pinta-ala. Epätasaisuuden kannattaa olla suunniteltua ja selkeää. Käytin kokei-
luissa useampaa väriä, toivoin saavani kankaalle valoreitä vaihtelemalla sinisen ja violetin sävyjä.
Havaitsin, että hakemani ilmaisutavan hallinta vaatii minulta enemmän harjoitusta. Sain selkeämmän
tuloksen yhdellä värillä ja kuviolla leikkien. Valitsin hallitsemani tavan taidekankaiden maalaamiseen.
Kuvasin kokeilukankaalle juuristoa. Harjoittelin heittäytymistä taidekankaan työstämiseen. Kokeilun
valmistuessa ja keskusteltuani ohjaajani kanssa päädyin täysin abstraktiin tapaan esittää juuristo.
Kasviiheet ja kukat ovat usein käytettyjä aiheita kansan käsityössä ja taiteessa. Taidekankaiden
suunnittelu ja valmistus poikkesi aiemmasta käyttämästäni akvarellimaalauksen työskentelytavasta.
Kangas kohdepintana on minulle melko uusi luova-alusta, josta on kertynyt vähän kokemusta. Koh-
tasin ratkaistavia ongelmia työskentelyn edetessä.

Kuva 23 : Vehnäjauho taikointia kokeilukankaissa. (Himanen 30.1.2015)

Aiheiksi valikoituivat juuret ja jää. Abstraktin jäljen tuottaminen tuntui luontevalta juuri ja jää aiheis-
ta. Kankaat piirtyivät mieleeni kuvina, viivoina ja kookkaina elementteinä. Viivamaisuus, jatkuvuus ja
aiheiden jalostuvuus oman näköisiksi taidekankaiksi tuntui varmalta. Luontoteemasta erityisesti met-
sä ja talvi aiheet ovat toimineet inspiraationi lähteinä.

Kuva 24. (Himänen 30.1.2015)

Kuva 25: Abstraktin näkökulman ja rentouden hakemista. (Himänen 30.1.2015)

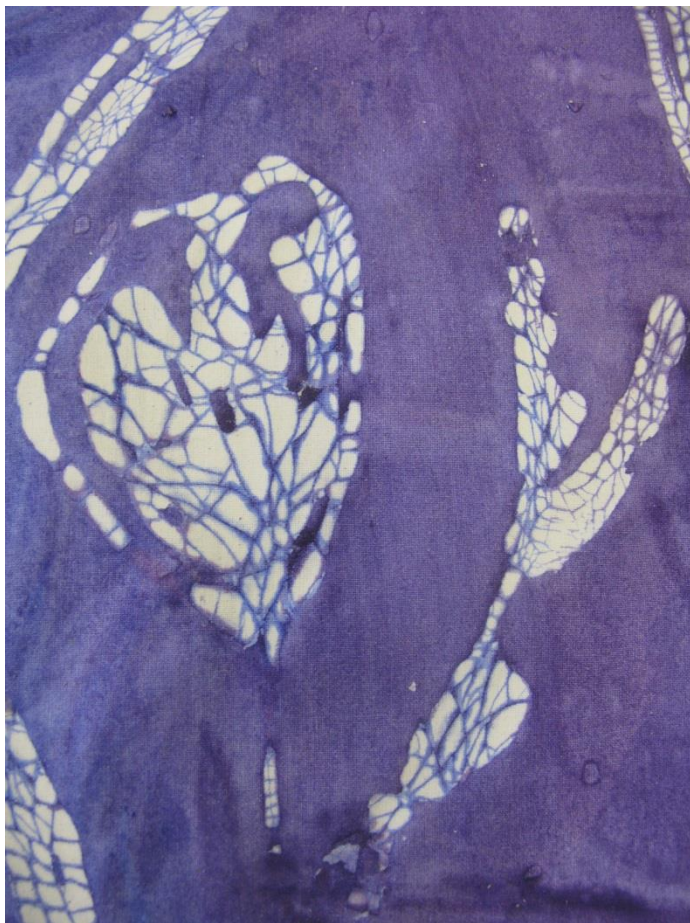

Kuva 26: Lähikuvaa kasviaiheesta. (Himänen 30.1.2015)

Kuva 27: Maalattut kokeilut. Vasemman yläkulman kangas maalattu ruiskuemulsiolla. (Himanen 9.2.2015)

Kuva 28: Paino- ja ruiskuemulsion oikealla suhteella maalattu kokeilu. Batiikki erottuu tavoitellusti. (Himanen 9.2..2015)

Kuva 29: Ruiskuemulsiolla maalatut kokeilut, joista rapsutin kuivaa taikinaa. (Himanen 13.2.2015)

Kuva 30: Ruiskuemulsiolla maalatut kokeilukankaat, joissa batiikki erottuu heikosti. (Himanen 13.2.2015)

Kuva 31: Ruiskuemulsio imeytyy taikina kuvioinnin alle. (Himanen 13.2.2015)

Jäätikkö kankaan sisältöä avaavan runon olen kirjoittanut avoimesti käsitellen talvea, jäätä, hiljaisuutta ja luonnon voimaa. Jäätikkö kankaassa jään railot kulkevat kylmässä ja lohkeilevat hallitsemattomasti. Isolla pinta-alalla halusin kuvata jäätikön jyrkyyttä. Talvi on voimakas ja jää on vahvaa ainesta. Valitsin yhden värin kankaaseen perusteena batiikin erottuminen ja hallittu harmoninen kokonaisuus. Poikkesin suunnitelmastani tuoda liukuvia, akvarelli pintoja kankaaseen, sillä maalauskokeiluni osoittivat, että värin laimentaminen ruiskuemulsiolla hävittää batiikin. Hallitun kokonaisuuden tekeminen olisi vaatinut lisää kokeiluita ja päätin jatkaa suunnittelemallani aikataululla eteenpäin. Näen akvarellimaisuuden mahdollisuutena, yhtenä tapana maalata kangasta sekä kehityksen näkökulmasta. Abstrakti näkökulma on tarkoituksella otettu taidekankaiden visuaalisen kerronnan pääkeinoksi. Tarkastelu kulma on minulle luonteva, esitän mielessäni käsitellyn kuvan kokemuksestani juuristoa ja jäätikköä kohtaan. Molemmat aiheet luovat minuun turvallisuuden tunteen. Elementit ovat kestäviä ja vahvoja. Ne rikkoutuvat, mutta jäätä kannattelee ympäröivä jää ja juuret kasvavat uudelleen, irronnut juuri alkaa kasvattaa toista rihmaa kylkeensä. Jää sulaa vedeksi lämmössä ja muuntautuu näin olosuhteiden mukaan.

Taikinointi osoittautui työskentelyni jouhevimmiksi edistyneiksi vaiheiksi. Taikinan levitys siveltimen avulla tuntui helpolle, sillä kuviomaailma oli vahvasti läsnä mielessäni. Oman käden hyödyntäminen toi epätasaisesti levittyvää viivaa kankaalle. Siveltimestä valui taikinaa ohuena ja paksumpana nauhana. Kädentyöskentely ja liike lisäsi ennalta-arvaamattomutta kuviointiin. Kokeilin myös taikinan pursotusta muovipullosta, mutta jälki oli mielestäni liian hallittu ja tasainen. Ottaessani siveltimen ja käden käyttöön sain luonnollista käsityönä tuotettua viivaa. Oman näkemyksen siirtäminen kankaaseen helpottui kun mielen ja käden välille syntyi yhteys. Pystyin eläytymään mielikuvaani. Siirryin katsomaan jäätä ja juuristoa.

Jäätikkö runo: Kaamos, kylmyys, jäämassan jylhyys. Ratkeaa, katkeaa. Jäähän uurtuu jälki. Pinta halkeaa, raoista ulottuvuus syvälle, lähelle hallitsematonta.. Suojakuori möyrii ja murisee jännitteiden tahtiin. Valo heijastelee, kimmeltää ja paljastaa kovuuden, jyrkät rotkot, upottavat notkot. Jää hengittää päästää ilmaa karkuun, vesi asuu alla, koittaa olentojen tilaisuus. Puhkeamasta tyrskyää kiiltelevä hyisyys. Olennot tempaantuvat vesipatsaan voimaan, kiiluvat alkukantaiset silmät pyörivät. Lumihile painaa railoa umpeen. On syntynyt hiljainen merkki, aurinko saapuu keväisin.

Jäätikkö kankaan työstäminen alkoi taikinoinnilla. Kuvioin mielessäni näkyvää järvenjään pintaa. Railot, halkeamat, sinisyys ja valon heijastuminen ovat tavoittelemani asiat kankaan visuaalisuudessa. Toteutin taikinoinnin siveltimellä valuttaen paksua taikinaa. Kuviointivaihe osoittautui työskentelyksi josta nautin. Vaihe eteni sujuvasti ja uppouduin mielikuvaani Jäätikkö kankaasta. Maalasin kankaan kahteen kertaan telaten. Ensimmäinen maalikerros oli kuivuttuaan haalistunut tavoittelemani sävyistä. Maalasin kankaan toisen kerran tummemmalla ultramariininsinisellä sävyllä. Käytin kankaassa ainoastaan ultramariininsinistä väriä. Toisenkin telauksen jälkeen kangas oli haalea ja huomasin telauksen jättämät väriviivat, jotka eivät sopineet kankaaseen. Keskustelin ohjaajani kanssa ja päätin kokeilla ruiskuemulsiolla sumutusta ensimmäisten kokeiluiden epäonnistumisesta huolimatta. Testasin sumutusta kokeilu kankaalle ja sumutus jätti batiikin näkyviin. Jatkoin eteenpäin sumuttaen Jäätikkö kangasta tummalla ultramariinin sinisellä ruiskuemulsiolla. Aloitin käsittelyn hiljalleen ja sumutin aluksi väriä kokeilutilkulle. Ensimmäinen painallus suihkepullosta jännitti. Jälki näkyi kankaan pinnalla tasaisena, kontrastia tuovana pintana. Koin helpotuksen tunteen ja ihastuin sumutuksen tuomaan utuiseen jälkeen. Etenin rauhallisesti ja peitin kohtia joissa oli telausjälkiä. Sumutin väriä kont-

rastiksi valitsemiini kohtiin, jätin vaaleata pintaa esiin sillä halusin säilyttää rauhallisen tunnelman kankaassa. Kankaiden viimeiset maalausvaiheet tuntuivat helpottavilta vaiheilta, sillä pelkäsin aiemmin epäonnistumista. Työstäminen ei tuottanut hakemaani tulosta ensimmäisessä vaiheessa. Kankaiden valmistuminen edellytti rohkeutta työskennellä ennakkoluulottomasti ja ottaen riskiä. Uudelle alueelle meneminen jännitti, koska kysessä oli opinnäytetyö. Olen käsitellyt aihettani pitkään ja koko prosessin ajan mielessäni on ollut tavoite onnistumisesta. Taidekangas käsitteen täyttäminen on ollut yksi tavoite työssäni. Vuodenaika teema on muodostunut itselleni läheiseksi ja työskentely meni välillä suorituspaine keskeiseksi. Odotukseni häiritsivät työskentelyä. Harkinta ja hitaasti eteneminen olivat onnistumisen edellytyksiä. Sain tukea ohjaaltani ja kansalaisopiston opettajalta, joka tuntee batiikkimenetelmän. Batiikkitekniikkaa käytettäessä kannattaa muistaa ettei työ mene koskaan pilalle. Omia odotuksia pitää muuttaa kuten yleensäkin taiteellisessa prosessissa. Ongelmia kohdatessa ratkaisuja kannattaa pohtia ja tehdä lisää kokeiluita. Kankaaseen voi tehdä lisää taikinoita ja maalata uudelleen. Taikinoita voi poistaa, tehdä uutta ja maalata toisella värillä. Kankaan voi myös pestä välillä jos ei ole tyytyväinen ja jatkaa työstämistä huomioiden entisen kuvioinnin ja värin. Jäätikkö kangas yllätti minut positiivisesti pestessäni taikinoita kylmään veteen. Vehnäjauhobatiikissa voi arvailla ja kuvitella lopputulosta, mutta tulos selviää kun taikinat on poistettu. Kankaasta välittyy hakemani kylmyys, raikkaus ja tarinallisuus. Idea järven jäältä on havaittavissa yhdistettynä omaan taiteelliseen näkemykseeni. Ruiskuemulsio sumutus lisää kankaan tarinallisuutta ja vaikuttaa merkittävästi taidekangas käsitteen tavoitteluun. Käsittelyn ansiosta Jäätikössä on utuisuutta ja kontrasti sekä batiikki näkyvät selkeämmin. Saavutettu tulos miellyttää ja kannustaa kehittymään batiikkitekniikassa tulevaisuudessa.

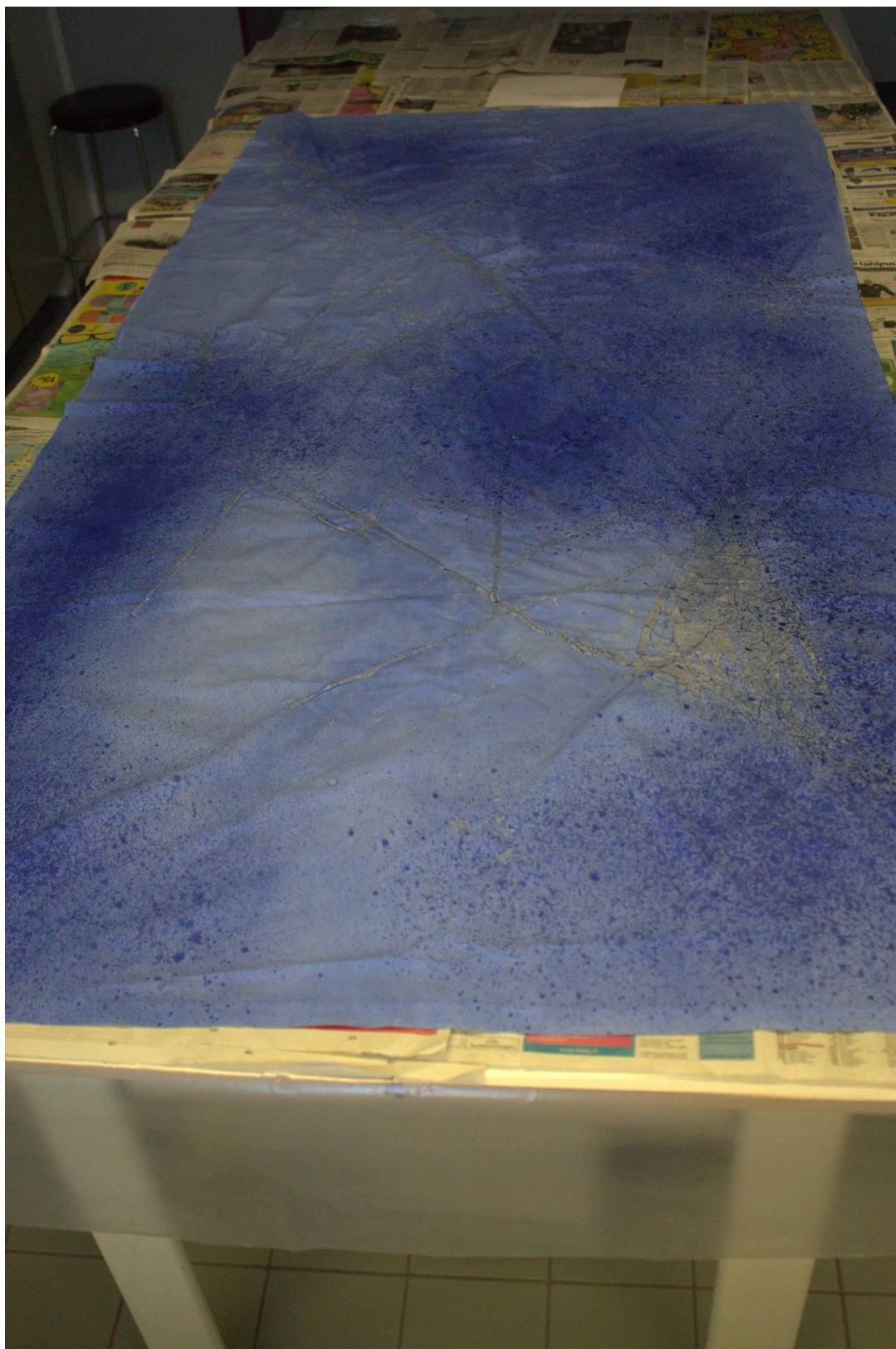

Kuva 32: Jäätikkö taikinoituna ja 2.maalausvaihe alulla. (Himanen 27.2.2015)

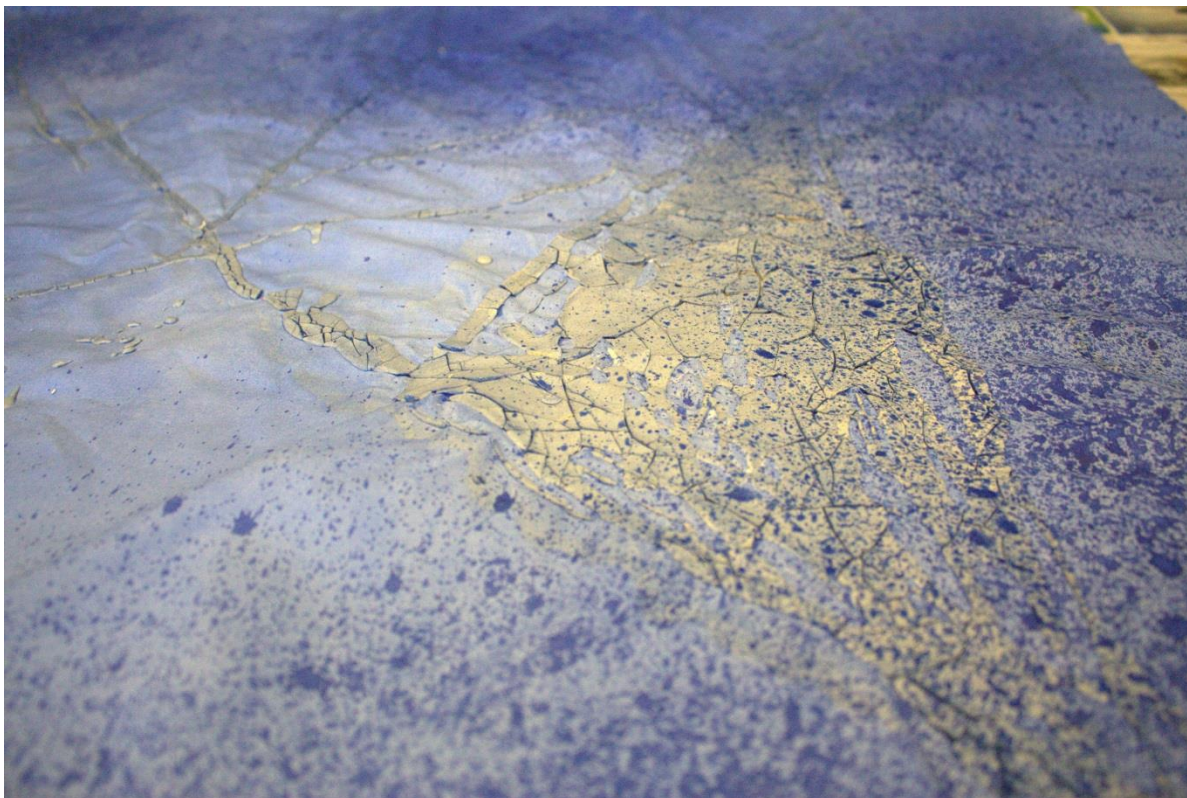

Kuva 33: Jäätikkö kuivuttuaan 2.maalauksen jälkeen. (Himänen 27.2.2015)

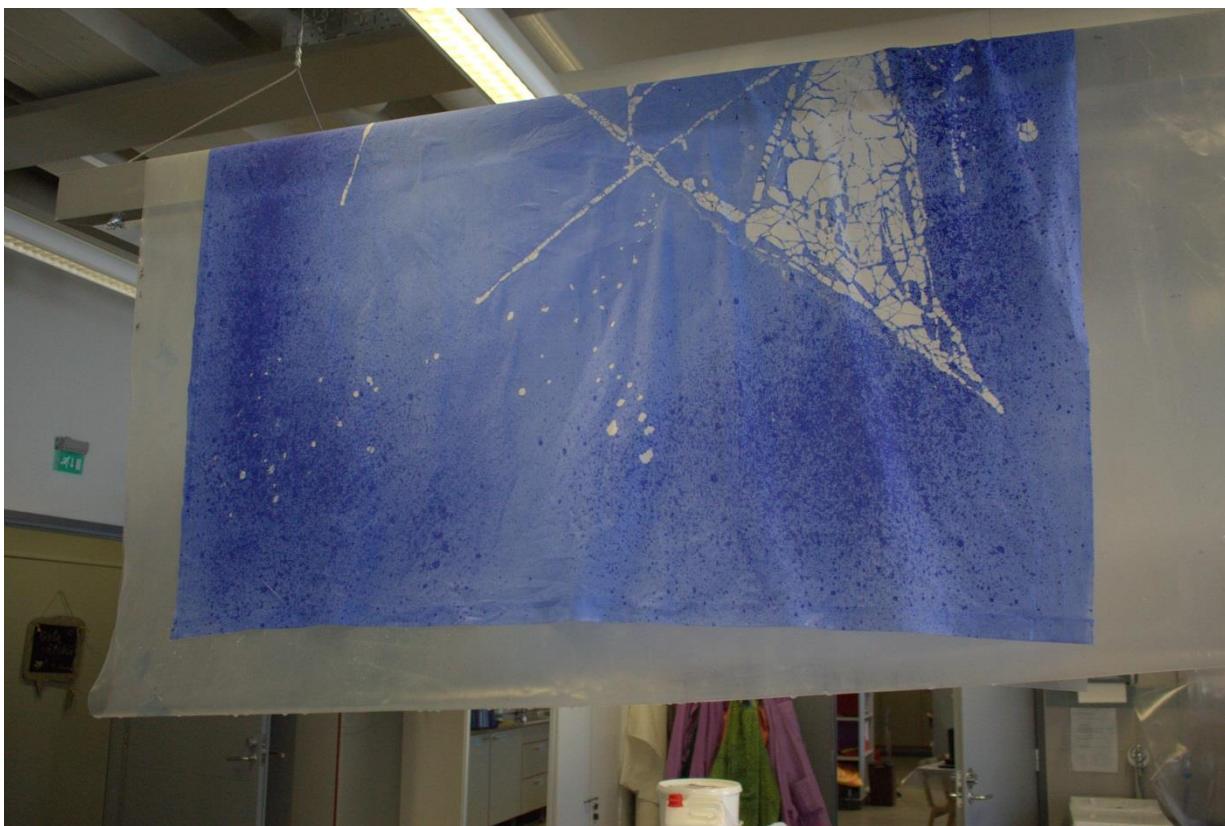

Kuva 34: Jäätikkö sumutettuna ruiskuemulsiolla. (Himanen 21.3.2015)

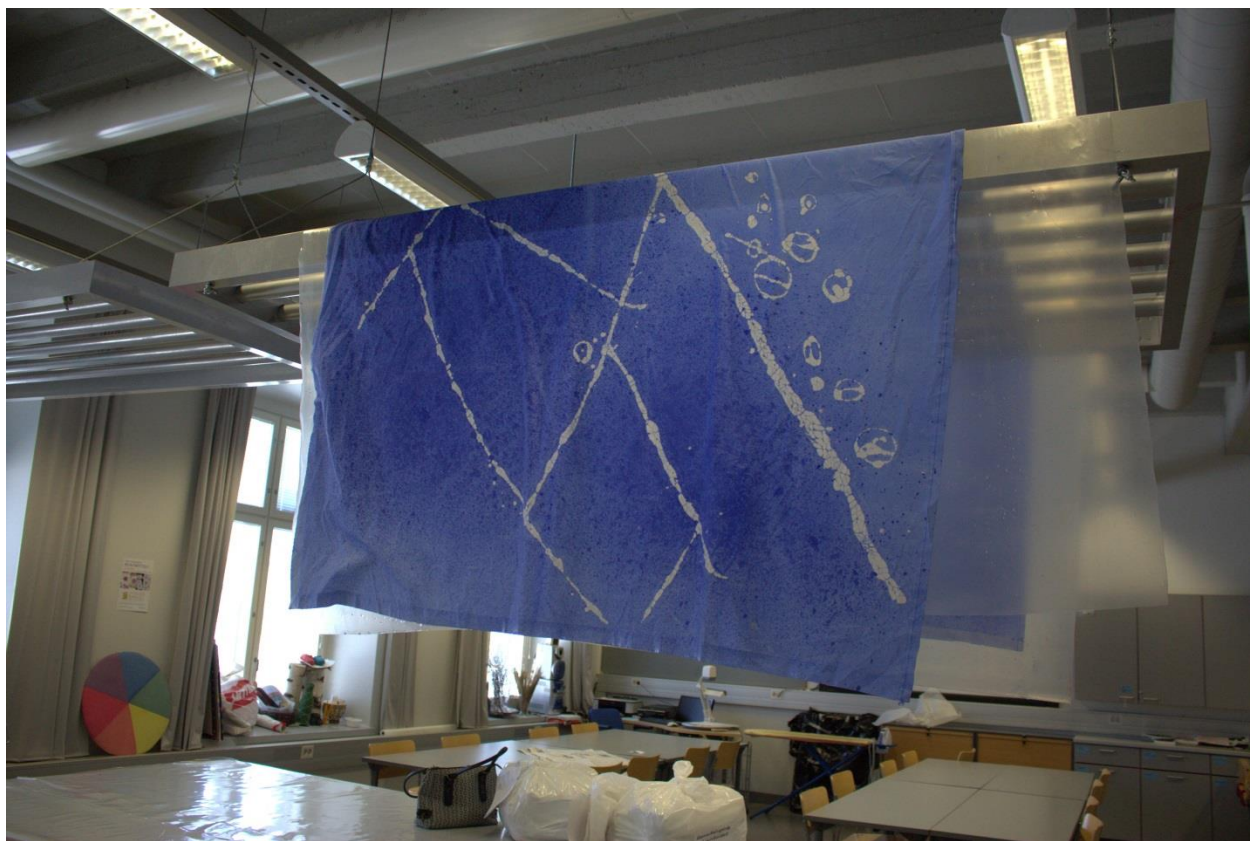

Kuva 35: Jäätikkö yksityiskohta sumutuksen jälkeen. (Himananen 21.3.2015)

Kuva 36: Jäätikkö kuivumassa taikinat harjattuna ja liotettuna kylmään veteen. (Himananen 25.3.2015)

Kuva 37: Jäätikkö yläosan puolelta kuvattuna kuivaustelineellä. (Himanen 25.3.2015)

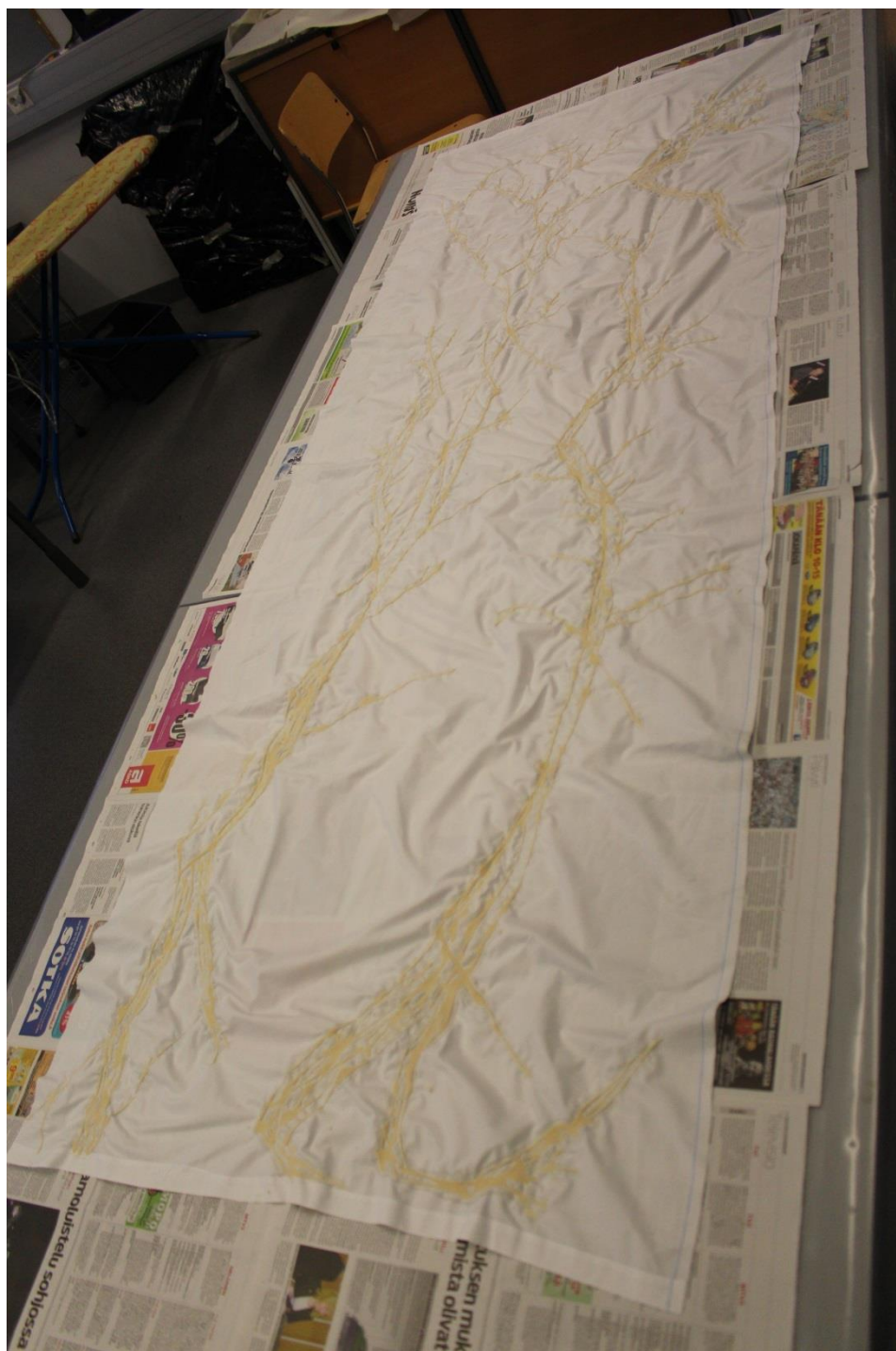

Kuva 38: Jäätikkö- kangas valmiina. Koko 239.5cm X 121cm (Himänen 6.4.2015)

Juuristo kankaassa käsittelen kevättä avaten metsän juuriston ekoympäristöä, jossa kasvit kasvavat maan kerroksissa. Maa ottaa osakseen kuolleet kasvit, jotka synnyttävät uutta elämää ja ylläpitävät kasvillisuutta.

Juuret runo: *Hentoja alkuja, tulevan mahkuja. Kasvun kohinaa, möykkyjä pahkuraisia. Juuriston hermosto ja lähete, kasvun ohjain, ulottuvuus juuren, alamaille, turvaan tulipesälle. Osan antaa pesäkoloksi, eliöiden kodiksi. Yhdessä muodostavat mahdollisuuden alustan.*

Juuristo kankaassa batiikki kuvaa juurten elintilaa maassa. Usein emme kiinnitä huomioita maan alle ja huomioimme näkyvän ympäristön. Juuret aihe valikoitui kuvattavaksi aiheeksi sillä juuristo mahdollistaa kasvien kasvun. Halusin nostaa esiin juuriston merkityksen luonnossa. Juuristo puhuttelee sillä juurten muoto on orgaaninen, moniulotteinen ja kaoottinen. Tavoitteeni oli batiikin erottuminen selkeästi joten korostin orgaanisuutta tumman ruskealla sävyllä. Batiikin halkeamat esittävät juuriston uurteita, hiuksen ohuita karvoja jotka keräävät ravinteita. Juuria on paksuja, vahvoja ja hentoja. Taikoinin Juuristo kankaan kaksi kertaa. Ensimmäisen taikoinnin jälkeen maalasin kankaan vaalean ruskealla hiekan sävyllä. Tulos oli haalea ja korostin viivajälkeä ruskealla ruiskuemulsio maalauksella varoen maalin pääsyä taikoinnin alle. Kangas ei täyttänyt vielä tavoitettani joten jatkoin taikointia hiekan sävyn päälle ja telasin tumman ruskean värin. Näin Juuristo kankaassa näkyy kolme väriä: valkoinen, hiekan sävy ja tumman ruskea.

Kuva 39: Juuristo kangas taikoinnina ensimmäisen kerran. (Himänen 27.2.2015)

Kuva 40: Juuristo kangas maalattuna vaalean ruskealla sävyllä ensimmäisen kerran ja ruiskuemulsio maalauspinnaa. (Himänen 27.2.2015)

Kuva 41: Juuristo taikinoituna 2.kerran, huomaa yläosa kuvassa alhaalla. (Himanen 16.3.2015)

Kuva 42: Juuristo kangas maalattuna toisen kerran tumman ruskealla. (Himanen 20.3.2015)

Kuva 43: Juuristo yksityiskohta. (Himanen 20.3.2015)

Kuva 44: Juuristo kuivumassa valmiina. Taikinat liotettu ja harjattu kylmään veteen. (Himanen 21.3.2015)

Kuva 45:Juuristo-kangas valmiina. Koko 254cm X 94.5cm (Himanen 6.4.2015)

Tulos poikkeaa alkuperäisestä suunnitelmastani. Olen ainoastaan iloinen, että batiikkiteknikassa tulee vastaan ongelmatilanteita, jotka antavat uusia mahdollisuuksia. Tekniikkaa vaatii toteuttajalta

kärsivällisyyttä ja prosessimaista työskentelyä. Suunnitelmat lähtevät yhdestä alkupisteestä ja muokkaantuvat käsittelyn varrella kiehtovaksi kokonaisuudeksi.

Valitsin opinnäytetyön toteutustekniikaksi batiikkitekniikan sen kiehtovuuden vuoksi. Batiikissa hyödynnetään maalausjälkeä. Taikina kuviointi toimii kiinnostavana estomenetelmänä, sillä batiikin alle jäävä kuviointi jää pohjakankaan väriksi ja siihen muodostuu kangasta työstettäessä halkeama kuvioita, jotka lisäävät pinnan struktuuria. Tekniikkani on vehnäjäuhobatiikki, joka mahdollistaa tarkan työskentelyn taikinalla ja maalaamisen värillä monipuolisesti. Vehnäjäuhobatiikkia kuvioidaan kankaalle vehnäjäuhoista ja vedestä koostuvalla taikinalla. Taikina on paksu tasainen seos joka läpäisee kankaan. Taikinan kuivuttua kangasta kaulitaan nurjalta puolelta, käsittelyssä tehdään halkeama kuvioita taikinan peittämiin kohtiin. Kangas maalataan paino- ja ruiskuemulsion seoksella johon lisätään pigmenttiä. Maalatesa voi käyttää erilaisia välineitä, tela ja siveltimet tuottavat erilaista jälkeä. Märkä kangas ripustetaan kuivumaan ilmastavasti. Väriin kuivuttua kova vehnäjäuhotaikina raavitaan pois veitsellä tai lastalla. Kylmässä vedessä minuutin liotus irroittaa myös taikinan, kun kohdat harjataan irti. Kangas huuhdellaan lämpimällä vedellä lopuksi. Väri kiinnitetään lämmöllä, silittämällä nurjalta puolelta. Jos haluaa maalata syntyneitä halkeamakuvioita, täytyy kangas pestä käsinpesunohjelmalla jotta vehnätärkkelys ei estä maalin imeytymistä.

6 ARVIOINTI

6.2 Tavoitteet ja prosessi

Tavoitteeni taidekankaiden valmistumisesta oli realistinen. Koen sen olleen riittävän haastava opinnäytetyökseni. Aiempi vuodenaika teeman käsittely mahdollisti taiteellisen prosessin syntymisen. Taidetta ei luoda sattumalta tai hetkessä, sain perehtyä väitteeseen kohdatessani ongelmia työskentelyssäni. Aiempaa kokemusta opinnäytetyön kaltaisesta taiteen tekemisestä minulla ei ollut. Olen tyytyväinen, että löysin inspiroivan ja kiinnostuksen kohteeni täyttävän aiheen. Aiempi vuodenaikojen käsittely ja kuvakorttien onnistuminen vaikutti merkittävästi aiheen muodostumiseen. Hyvä kokemus ja koulussa saatu palaute kannustivat jatkamaan työskentelyä vuodenaajoista. Tekstistä välittyi sisältöä kuvalliselle aineistolle. Runot ja tarinallisuuden tavoittelu ovat antaneet minulle voimaa jatkaa työtä.

6.3 Kuntoutuskeskus Neuronin projekti

Hyödynsin luontevasti ja helposti kuvakortteja aloittaessani kankaiden suunnittelun. Akvarellimaisen jäljen siirtäminen kankaalle ei onnistunut jatkaessani epäonnistuneista kokeiluista suoraan taidekankaisiin. Jos olisin käyttänyt malttia ja jatkanut kokeiluita pidemmälle kankaat saattaisivat olla erilaisia ja enemmän oman näköisiäni, yksilöllisiä tuotoksia. Nyt menetelmä on melko varman päälle laskettu ja harkittu, kankaat tunnistaa vehnäjäuhobatiikiksi. Olen mielestäni kuitenkin tehnyt tasaisia ja varmoja valintoja perustellusti. Akvarellimaisuus ja taiteellisuuden näkyminen enemmän ovat tulevaisuuden tavoitteita. Kehittyminen kannattaa ja pitää työskentelyintoa yllä, jos tyytyisin tulevaisuudes-

sakin telaukseen jäisin harrastelijan tasolle omassa työskentelyssäni. Tavoite vaatii rohkeutta ja runsaammin kokeiluita. Ilman paineita lopputuloksesta voin kehittyä ja työskennellä uusilla tavoilla. Opinnäytetyön onnistuminen oli tärkeää sillä vuodenaika matkani on ollut pitkä ja lähellä sydäntäni. Epäonnistuminen ei olisi ollut mukava palkinto pitkäjänteisestä työstä. Tarvitsin jatkaakseni onnistumisen kokemuksen.

6.4 Luovuus ja taiteen voimaannuttaminen

Miina Savolaisen valokuva projekti Maailman ihanin tyttö oli mielestäni hyvä lähde opinnäytetyöhöni. Kyseessä on taideprojekti jossa on mukana valokuvaaja ja kuvattavat. Asetelma sopii hyvin omaan näkökulmaani hakiessani ainestoa kuvataidetuokiolla Tyttöjen talolta. Voimaantumisasihe kuuluu osana opinnäytetyöhön, koen matkanneeni osin voimaannuttavan prosessin työstäessäni omaa projektiani. Halusin myös nostaa esille esimerkin taiteellisesta työskentelystä. Voimaantuminen ei ole selitettävissä muutamalla lauseella, kappaleessa pääsen aiheen käsittelyn alkuun, mutta teeman ymmärtäminen vaatii lisää tutkimista perehtyen sosiaalipedagogiikkaan.

6.5 Oma voimaantuminen

Otan kappaleessa esille olennaisia esimerkkejä työskentelystäni. Vakuuttavuuden tavoittamiseksi ja voimaantumisen todistamiseksi itsellenikin minun olisi ollut hyvä ylläpitää esimerkiksi oppimispäiväkirjaa. Muistiinpanot olisivat auttaneet muutenkin raportin kirjoittamisessa. Olen ollut hyvin sisällä prosessissani ja pitänyt itsestään selvytenä kokemuksteni syntymisen muistamista. Kirjanpidon avulla olisin voinut käsitellä kokeemaani tieteellistä näkökulmaa vasten. Ja löytää lisää kiinnostavia lähteitä raporttiini.

6.6 Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia

Opetusministeriön esittämä aineisto on laaja, sillä dokumentissa selvitetään suomalaisia ja kansainvälisiä tutkimuksia kulttuurin osallisuudesta hyvinvointiin. Olen valinnut raporttiini yleisen näkökulman hyvinvoinnin vaikutuksista, sillä aineistossa esitetään useita kulttuurinmuotoja ja kerrotaan, että hyvinvointia edistävät vaikutukset syntyvät pääasiassa jo tieteellisesti todennettujen terveyttä edistävien toimintojen ansiosta. Kulttuurin harrastaminen on väylä sosiaalisuuteen ja aivojen terveyteen toiminnan kautta. Raportin huomiot ovat kiinnostavia ja toiminnan vaikutukset terveyteen sekä aivoihin pitäisi hyödyntää terveydenhuollossa. Selvitys sai vakuuttuneeksi ja herätti kiinnostuksen terveyden edistämisen erilaisista keinoista. Millaisilla menetelmillä saadaan optimaalinen hyöty kuntoutukseen, tärkeä kysymys kotimaisella ja kansainvälisellä tasolla. Kuinka voin vaikuttaa aivojen terveyteen säilyttäen toimintakykyä ja ehkäisten sairastumista? Kysymys johon perehtymällä jokainen voi osaltaan parantaa hyvinvointiaan.

6.7 Tyttöjen talon esittely

Kerron Tyttöjen talon toiminnan oleelliset asiat ja selvitän toimintaa omien kokemusteni välityksellä. Kappale on sopivan tiivis jolloin tärkein tulee sanotuksi.

Esittelen riittävästi kuvataidetuokiota ja sen tuloksia. Kunnioitan osallistujien luomaa aineistoa. Materiaalin hyödyntäminen omassa suunnittelussani jää melko heikoksi. Toimin oman näkemykseni mukaan, vaikka olisin voinut hahmotella alkuluonnoksia naisten materiaalin inspiroimana. Toimiessani alku aikomukseni mukaisesti olisin voinut tuoda mukaan yhteisöllisen taiteen näkökulman. Toisaalta naisten materiaalista löytyy yhtymäkohtia taideprosessini läpi käyntin.

6.8 Taidekankaat

Työskentely alkoi kokeilukankaiden työstämisellä. Tarkoitus oli hakea tuntumaa ja varmuutta käden ja mielen välille. Yksi kankaista oli sopivan kokoinen kuvioinnin kokeilemiseen pintana. Eri kokoisia siveltimiä ja pensseleitä olisi jälkeempään huomioiden voinut olla käytössä. Rohkeus ja heittäytyminen vapaasti kokeilemaan jäi vähäiseksi. Kokeilin taikointia siveltimellä levittäen ja pursottamalla muovipullostaa. Ensimmäisten kokeiluiden maalaaminen toi esille huomioita värien ja ruiskuemulsin käytöstä. Maalaaminen akvarellimaisuutta tavoitellen ei tuottanut onnistumista. Märkyys ja kerralla valmiiksi ajattelu saivat aikaan sotkua. Huomio oli tarpeellinen ja havaitusta olisi voinut jatkaa uusia kokeiluita joissa kangas kuivaa värikerrosten välissä. Pysähtyminen olisi saattanut tuoda esille myös idean ruiskuemulsion sumutuksesta suihkepullolla. Kärsivällisyys kokeiluiden jatkamisen muodossa olisi tuonut varmuutta taidekankaiden tekemiseen.

Taidekankaiden valmistusprosessi sujui harkintaa hyödyntäen. Kohtasin ongelmia maalatessani kankaita. Ratkoin tilanteita ohjaajani kanssa. Epäkohdat toivat uusia mahdollisuuksia kankaisiin. Liian vaaleat värikerrokset aiheuttivat pohdintaa, jatkoin työstämistä Jäätikkö kankaan kohdalla maalamalla toisen kerroksen tummalla sävyllä. Juuristo kangasta taikoin lisää kansalaisopiston opettajan ehdotuksesta, jolloin toisella maalauskerroksella sain kankaaseen kolme väriä. Ongelmatilanteet toivat vain positiivisia efektejä kankaisiin, sillä toimin rauhallisesti ja keskustelin tilanteista batiikkitekniikan hallitsevien ihmisten kanssa. Jäätikkö ja Juuristo kankaat miellyttävät minua, sillä olen kokenut valmistuksen aikana hankaluuksia, mutta tulos on hyvin onnistunut. Otin batiikkitekniikan hallintaan opinnäytetyön aikana. Valmistettuani taidekankaat työskentely batiikkitekniikalla on ollut sujuvaa ja varmaa. Osallistuin kansalaisopiston kurssille ja sain aikaan mielenkiintoista pintaa. Jatkan tekniikan hyödyntämistä ja uusia kokeiluita batiikilla tulevaisuudessa.

6.9 Päätäntä

Kokemus vehnäjuhobatiikista on osoittautunut monipuoliseksi ja inspiroivaksi. Opinnäytetyössä tieto ja taito batiikilla työskentelystä vahvistuivat. Mahdollisuudet työskentelyssä avautuivat. Kangas on lähes rajaton pinta, johon voi siirtää mielikuvitustaan. Työssä keskityttiin henkilökohtaiseen prosessiin, jonka tuloksena Jäätikkö ja Juuristo kankaat syntyivät. Kankaiden kohdeympäristön päättäminen jäi tulevaisuuden mahdollisuudeksi. Tyttöjen talolla sain innoitusta ohjaukseen ja oman materiaalin tuottamiseen toisille. Yhteisöllinen taide ja sen toteuttamistavat ovat tulevaisuuden mahdollisuus. Tarve toteuttaa taideprosesseja vuodenaikateemaa tutkittuani on vahvistunut. Ajatustyö poh-

justaa luovaa toimintaa ja antaa työskentelylle merkityksiä. Tahto ilmaisemiseen kehittyy sisällöksi ja viestiksi. Hyvinvointi kohdataan kertomalla tulokset toisille ihmisille ja harjoittamalla kädentaitoja.

LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT

Kuopion Tyttöjen Talo ry, hilimat.fi

Kuopion Setlementti Puijola ry, puijola.net

Kuopion kansalaisopisto, Vehnäjauhobatiikki ohje

Savolainen Miina, Maailman ihanin tyttö- valokuvakirja 2007, Blink

Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia- ehdotus toimintaohjelmaksi 2010-2014, Opetusministeriön julkaisuja 2010:1 Hanna-Liisa Liikanen, Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osasto

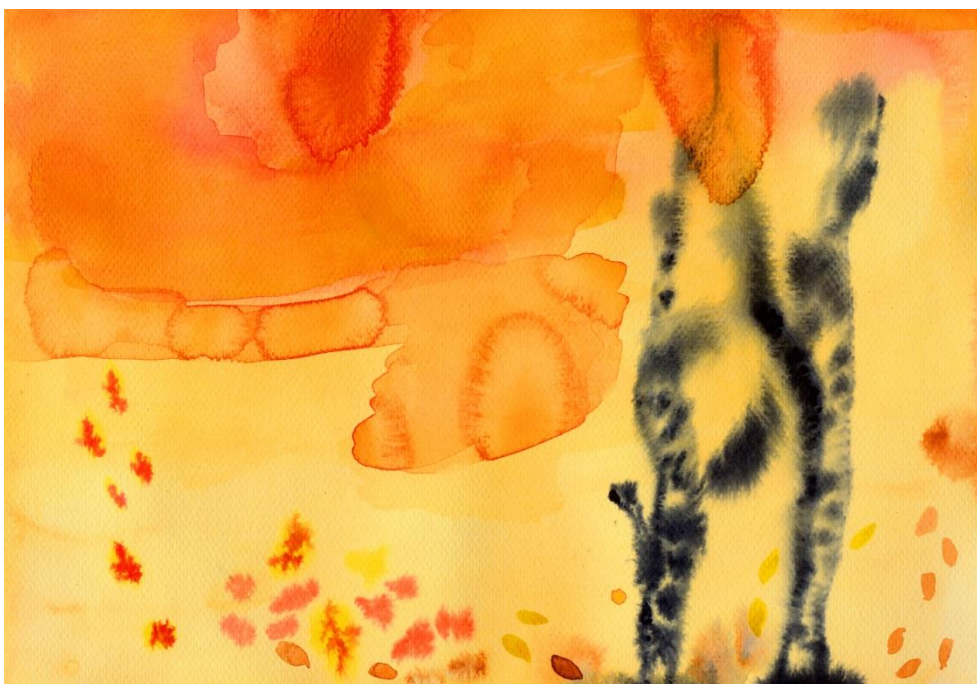
LIITE 1: KUVAKORTIT

Kumma joutsen lipuu järven päällä.
Hiljaa, melkein jään päällä.

Kituneet koivut kiljuvat: Ei kylmää,
ei se lähde enää etelään.

Kuva:

-Tuo aurinko, valokehä tuolla.
On niin punainen.
Mitäs sinä sanoisit?

(Apua, mitäs minä kommentoin.)

-Oksat hivelevät runkoani.
Olenko se minä?

Tuuli kuljettelee niitä vain,
luonnolista se on.

Kuva

Kuva

Natinaa, nitinää.
Askelten kipinää.

Tyyli vapaa,
Kyllikki tanssii vaan!

Pehmeä sammal,
Oi nyt poimi marja!

Hypähtelee tänne vaan!

Kuva

Kuiva kanto suojassa koivikon,
kasvaa jälleen.

Juuristaan levittää kasveja
virkeitä, jälkeläisiä sitkeitä.

Kaukana vavahtelevat koivut
varistavat lehtiään.
Kaarna ääntelee kätköissä
koivikon.
Risahtelee alla punaisen
auringon.

Kuva

Veden päällä luikertelevat
vanamot, pikkumarjat.

Sumu ei estä meitä.
Vaan keitä me olemme?

Ikään kuin luikertelevia
käärmeitä.. hieman enemmän.

Kasveja ihmeellisiä, sisukkaita,
kaikki voipaisia.
Luonto-emon lapsia!

Kuva

Tule luoksemme,
koskettamaan meitä.

Missä on kätesi?
Haluan hipaista sitä,
kysy vain: mitä?

Tämä on juuri sitä!

Kuva

Kaverukset syysmenoillaan:

-Talvi on tuloillaan.

-Olla siinä variksenmarja, joukon valkea jäsen. Minä olen musta, sysisen musta! Tuo on punainen, Hah!

Toisella amatööriillä punaiset kehykset.

-Ole hiljaa liikainen variksenmarja. Pikku suusi on liian suuri.

-Tule tänne niin pistän sinut poskeen! Pidän oikein hyvänä. Tänne kitaan lämpimään.

Nam! Valloittava variksenmarja!